

Edward Jangö

1896 – 1982

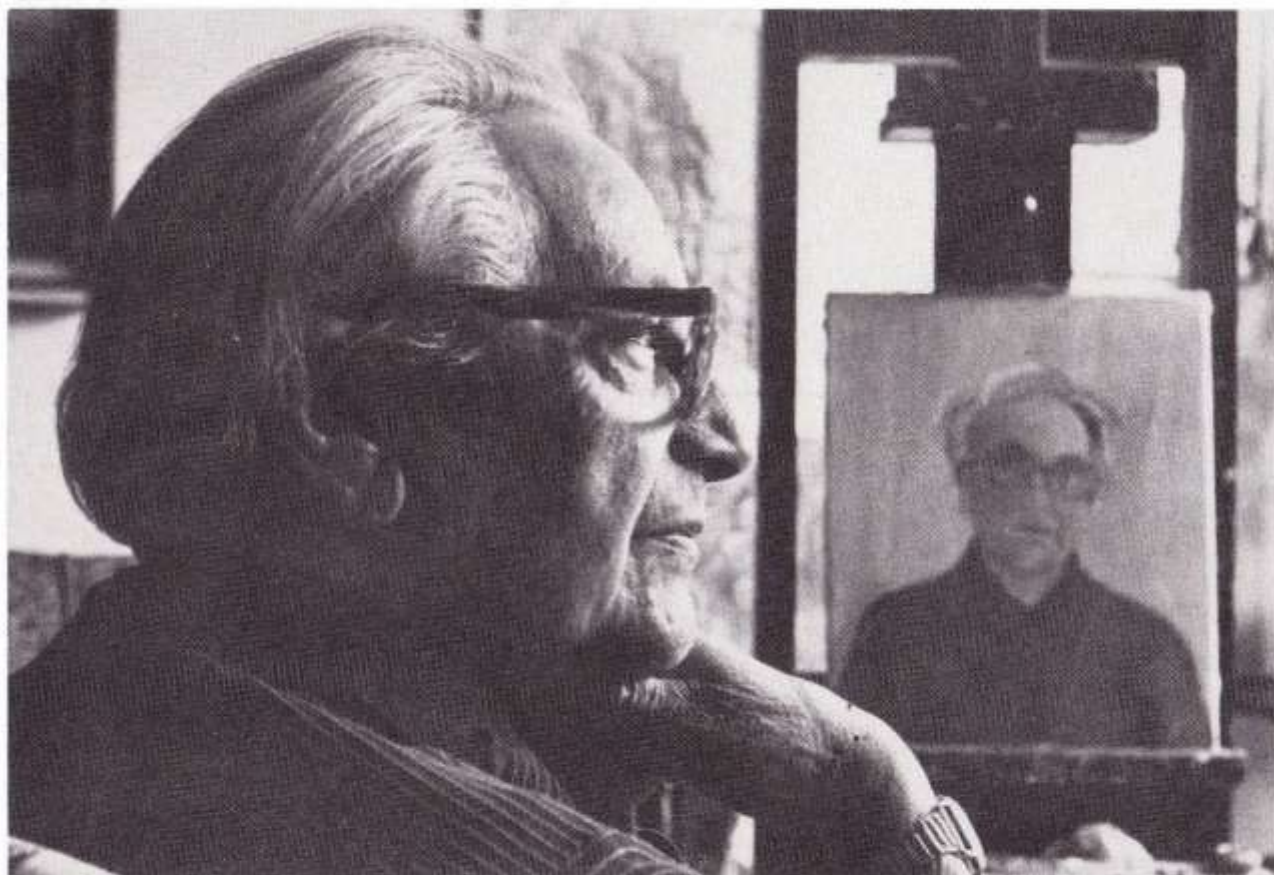

- 1896 Axel Edward Anders (Andreas) Jangö (då Johansson) föds den 25 juni i Sotargården, med adressen Fredsgatan 8 i Sala. Moder Anna Jansson (f. 3 mars 1872), fader Axel Johansson (f. 10 maj 1872).
När Edward var i femårsåldern flyttade familjen till Malmö och bodde sedan en kort period i Lund. Föräldrarna skildes.
- 1903 Modern Anna tog hand om barnen Edward och Bror (f. 1898) och flyttade till Möklinta.
Modern reste omkring och sålde konsthantverk av egen tillverkning och pojkarna växte upp hos hennes morbror Janne (Jonas Magnus) Norman i Forneby, Möklinta. Edward var smådräng och vallpojke på gården Ol-Ers i Forneby. Edward började första året i Norrvads skola, Möklinta, men fortsatte skolgången i Sala. En lärarinna som såg hans tecknartalang betydde mycket för honom.
- 1910 Edward sålde sina första konstnärliga alster på torget i Sala. Snedsågade björkkubbar med jägare, stugor och blommor på.
- 1912 Modern Anna dör den 6 februari. Edward anställs vid Sala Elektricitetsverk som montörsbiträde men flyttar under året vidare till Malmö för att bli elinstallatör.
- 1913 Arbetar som hjälpmontör i Skåne.
- 1915 Beger sig till Tyskland där han praktiserade några månader i Stettin och Berlin under krigsåren.
- 1916 Värnplikt i Revingehed och Lund. Arbetar därefter som elinstallatör.
- 1917 Besöker Sala och mormor Anna Jansson, f. Norman, som bor inackorderad i en familj med en ung dotter, Ellen (f. 13 juli 1901). Ellen är anställd på Sala Allehandas kontor.
- 1918 Startar egen elfirma i Glemmingebro.
- 1920 Återvänder till Sala och arbetar med elektrifieringen i Vittinge. Ellen och Edward gifter sig i november. Edward J blev bland 53 sökande antagen som elektriker och montör på Stockholms slott och började där sin tjänst i november. Tillsammans med hustrun Ellen installerade de sig i Kommendantflygeln på slottet.
- 1921 Sonen Jan föds den 13 mars.
- 1922 Tecknar kroki hos Carl Wilhelmson 1922-1923.
- 1923 Kom in i mästartklassen på krokikvällarna på Konstakademin, efter rekommendationer från Carl Wilhelmson. Edward deltar i krokikvällarna under fem år.
- 1924 Dottern Ulla föds den 24 februari.
- 1927-1928 Tillbringade två somrar med familjen i sommarstugan i Lilla Björknäs (Aron Jerndahl bodde i Björknäs, Tveta socken, utanför Södertälje – är det samma Björknäs som Edward Jangös Lilla Björknäs?)
- 1929 Utställning på Västerås museum med bl. a. porträtt av Sigfrid Siwertz' dotter Margit, "Mina barn" och landskapsbilder.
- 1930 Utställning på våren i *Lilla Utställningen* på Blasieholmen som bland andra besöktes av prins Carl och prinsessan Ingrid. Tiderna var dåliga, bara åtta målningar såldes och Jangö blev skuldsatt "för åtskillig tid framöver".
- 1930-talet Somrarna måste bli billigare och familjen tillbringade tio somrar i rad hos Karl Fornstedt i Forneby, Möklinta. Jangö målade många tavlor i Möklinta som såldes i bygden för att förbättra familjens ekonomi.
- 1934 Edward J målar ett porträtt i olja av Möklintasonen och konstnären Aron Jerndahl. Aron J i sin tur gör två pasteller (1934 resp. 1935) med interiörer från Edward Jangös hem.
- 1940-talet Möklintasomrarna följdes av en Ölandsperiod i Köpingsvik och kungafamiljens Solliden "där han åtnjuter prinsessan Sibyllas förtroende att röra sig fritt". Familjen tog in på ett pensionat "utan ett öre på fickan". Edward målade sig igenom somrarna, sålde på plats och fick bra överskott i kassan.
- 1942 Utställning på Stadshotellet i Sala.

- 1943 Axel Munthe kommer som gäst till Stockholms slott och bodde där fram till sin död 1949. Han fick "montören", Edward Jangö, som sin bästa vän. Edward målade ett porträtt i olja av Munthe och tecknade honom ett par gånger. Porträttet finns numera på Svenska Institutet i Rom "donerad dit av en anonym kunglighet".
- Utställningar i Eskilstuna och Sala.
- 1946 Edward Johansson byter namn till Jangö. På hemsidan jango.se finns en teori om namnet:
Enligt en del historieskrivning så är själva urkällan till namnet Jangö sjön Jangen i Värmland. I den sjön så finns det flera öar och någon av dessa borde då vara själva ur-Jangön.
Enligt vanligtvis välunderrättade källor är det dock inte alls på det viset, det är en efterkonstruktion, ingen dålig efterkonstruktion alls men likväl ett falsarium.
- *Snarare är det på det viset att Ellen och Edwards son Jan var anfäktad av ett uttrycksbehov och kände att han ville publicera sina texter redan i tidig ålder genom att göra en skoltidning. Att då uppträda under namnet Jan Johansson kände han sig inte trakterad av utan uppfann pseudonymen Sjango. Sedan gav det ena det andra och hela familjen, där både Ellen och Edward var födda Johansson, bytte namn till Jangö.*
Sålunda begynner historien med icke mindre än fyra Jangöar, Ellen, Edward och deras barn Jan och Ulla-Brita.
- 1949 Axel Munthe avlider och Edvard Jangö "slöt hans ögon för sista gången och tecknade hans dödsmask".
- 1951 Vänskapen med Axel Munthe öppnade vägen till San Michele på Capri. Edward reste dit ensam första gången 1951 och arbetade där i sex veckor. Pengarna tog slut och familjen fick sända kontanter till San Michele och Edward fick ytterligare 5 mark av en tysk familj i Hamburg för att klara återstoden avresan till Stockholm.
- 1953 Nytt besök på San Michele.
- 1955 Motiven i måleriet 1955-1966 är oftast från västkusten. Familjen, nu tillsammans med Jan och Ullas egna familjer, tillbringade somrarna i Fjällbacka, Bohus-Malmön och på Koster. "På Koster upprepades succén från Ölandspensionatet och vi alla mötte upp där sju år på rad och begick 70-årsdagen med stort räkkalas".
- 1957 Slutade sin tjänst som elektriker på Stockholms slott och flyttade till Farsta.
- 1958 Utställning i Möklinta.
- 1961 Åter till San Michele.
- 1963 Sista besöket på San Michele.
- 1967 "Familjemötet" på somrarna har nu flyttat till Loftahammar, Tjustrs skärgård, Västerviks kommun.
- 1970 Edward Jangö ställer ut i skolan i Loftahammar och träffar "helt apropå en medlem i Sala konstförenings styrelse", vilket resulterade i utställningen i Sala följande år.
- 1971 Jubileumsutställning 24 jan – 3 feb, Edward Jangö 75 år, på Aguélímuseet i Sala. Det äldsta konstverket var från 1920 och föreställde Ekeby kvarn. 427 besökare och målningar såldes för 8.850 kr.
- 1982 Edward Jangö avlider 3 januari 1982 på Rosenlunds sjukhus efter en kortare sjukhusvistelse. Maken Ellen avlider 24 maj samma år.

Citaten hämtade från tidningsartiklar i Sala Allehanda 26 nov 1970 och sonen Jan Jangös artikel 23 jan 1971.

Biografi sammanställd av dottern Ulla-Brita och sonen Jan:

Kort biografi

EDWARD JANGÖ (JOHANSSON före 1945) föddes den 25 juni 1896 i Sala. Fadern Axel Leonard Johansson var skomakare, till att börja med i Kannikebo i Möklinta, "Svebo-Axel". Modern Anna var uppvuxen hos sin morbror Janne Norman i Forneby, Möklinta.

Svebo-Axel var en orolig själ och när Edward var bara fem år gammal skildes föräldrarna och pappan bosatte sig i Malmö. Mamman Anna fick ensam försörja Edward och hans två år yngre bror Bror i Sala. Hon klarade sin uppgift med sömnad, konsthantverk och genom försäljning: Som långväga resande gårdfarihandlare var hon långa tider hemifrån och barnen fick bo hos Janne Norman i Forneby. Pappa gick följaktligen i småskolan i Norrvad, Möklinta, och på somrarna var han vallpojke.

När Edward var tio år gammal kunde modern ta hem pojkarna till Sala, och de drog sig fram bl a genom att baka rån, som pojkarna fick klippa rena, tillverka kamvippor och spjällsnören, eller göra små konstverk på snedsågade björkkubbar som såldes på Torget i Sala.

Anna Norman var utan tvekan konstnärligt begåvad, och denna gick i arv till Edward, som tidigt visade goda anlag för teckning. Han hade efter skakande upplevelser som bondpojke bland stadsbarn – han måste bl a gå om en termin – lyckan att få ytterligare stöd av en förstående - och tydligen av honom mycket älskad - lärarinna. Han kunde snart själv måla motiven på björkkubbarna och sälja dem på torget i Sala. Verken finns säkert kvar här och var i gamla Sala-släkter.

Helst ville han bli fotograf. Hans konstnärliga planer avbröts emellertid när hans mamma avled i början på 1912. 15-åringen sattes under förmyndare, mamman hade i all sin fattigdom en välskött försäkring som räckte till elektrikerutbildning vid Sala Elektricitetsverk.

Så följde en äventyrlig tid. Pappan i Malmö hörde av sig, han blev lovad teknisk skolutbildning

och flyttade dit 1914, men fick klara sig själv och gå en hårdare väg i sitt elektrikeryrke. När världskriget bröt ut och hans äldre arbetskamrater mobiliserades fick han för en artonåring ganska kvalificerade installationer av elektricitet på skånska och halländska landsbygden.

Äventyrlusta, brist på arbete i Sverige och chansen att få ökad erfarenhet i yrket drev den unge elektrikern och hans bror att på dansk ångbåt segla genom minfälten och ta arbete i Stettin i världskrigets Tyskland 1915-16. De kostade på sig två mark till tågresa i boskapsvagn och hann med två anställningar i Berlin innan i varje fall pappa återbördades till Trelleborg. Där väntade värnplikt och därefter dyrköpta erfarenheter som egen företagare och installatör i på Österlen.

Han återvände till Västmanland och fick som resemonter installera elektricitet i Vittinge och Heby.

Hans mormor var inackorderad hos en familj i Sala, hos tegelbruksarbetaren Fredrik Johansson och hans fru Alma, som drev en matsalsrörelse. Hon var väl ompysslad också av en tredje person. Den unga dottern i familjen, Ellen, hade tagit realen, hade fått arbete som kontorist på Sala Allehanda och hade lyckats spara ihop pengar till ett piano. Dessutom hade hon mycket vacker sångröst. Den flickan blev hans öde. Sommaren 1920 förlovade de sig och gjorde de en cykelsemester tillsammans. Den kringflackande fem år äldre elektrikern, nu med 14 avverkade anställningar, måste skaffa sig en mer stadigvarande utkomst. En befattning som elektriker och montör vid Kungliga Slottet i Stockholm var ledig, han blev antagen bland 53 sökande, och därmed började i november 1920 en 37 år lång period i en miljö där han kunde dela sitt liv mellan tekniken och konsten.

Hans fullständiga namn var Axel Edward Anders. Axel efter pappan, Edward efter engelske kungen, Anders märkligt nog efter ballongfararen André. Teknikintresse skulle visa sig vara en ärftlig egenskap hos Jangöarna.

Många jämför konst med att uppfinna. Pappa Edward Jangö saknade inte självförtroende och påminde sig, och andra ibland, om att Leonardo da Vinci också delade sitt intresse mellan konsten och tekniken.

Pappa hade också lyckan att utöva tekniken i en kulturell miljö, och hans arbete att hjälpa alla tillrätta fick han kontakt med alla som bodde på slottet. Det hade också betydelse för hans utveckling som konstnär. Ett år efter det att han anlänt till Slottet var han långt på väg också på den konstnärliga banan.

I mars 1921 föddes Jan, "Solvarg" och "Sovande gosse". Och sedermera "Gossporträtt". I Kommendantflygeln utvecklades ett intensivt konstliv, en mångfald släkt och vänner hälsade på vid alla tider på dygnet. Nu var det också dags att utbilda sig med för den konstnärliga banan. Han fick kontakt med Professor Wilhelmssons målarskola. Skissblocket fanns alltid framme på salsbordet, pappas känsliga hand formade vuxna och barn i alla situationer. Professor Wilhelmsson ansåg inte att någon skolning i konstupövning behövdes. Redan 1923 fick Edward plats i mästar-klassen på krokikvällarna i Konstakademien. På söndagarna arbetade han med oljemålningar i salen, huset fylldes av dofterna av tobaksrök och terpentin.

Självporträttet

Pappa har gjort några självporträtt. Från unga år en akvarell, som vi har kvar. Men den stora oljemålningen av konstnären i rödbrun kostym, oprimitistiskt inköpt blott för målningens skull (mamma var förargad över utgiften) är ett mysterium. Den är målad i praktiskt taget helfigur, spegelvänd (konstnären vänsterhänt på tavlan). Den var förmodligen signerad Edward Sale Johansson någon gång omkring 1929. Ett par damer i höga befattningar på statliga sjukhus i Stockholm tyckte mycket om tavlan, och i ett svagt ögonblick tog han ned tavlan och skänkte den till damerna ifråga. Men vart porträttet sedan tog vägen kan ingen av damerna upplysa om. Det är försvunnet. Kan någon ge upplysningar?

Namnet "Sale" ansåg en konstintresserad friherinna att han borde ta sig. Hemma i den familjen titulerades han omväxlande "konstnär Sale" och "ingenjör Sale", beroende på i vilken egenskap han var där. Namnet Sale var givetvis redan upptaget och namnbytet kom långt senare.

Om man vill kan man dela in hela familjens liv i somrar. De första åren gjordes resor till mammas släkt i Sala och Altuna. Sedan kommer semestersomrarna. Efter det att Ulla-Brita, "Soluppgång", föddes på skottdagen 1924 tillbringade familjen ett par somrar hos stenhuggare Olsson i Kummelnäs innan de köpte sportstugan i Lilla Björknäs 1927.

1929 gjorde familjen en biltur till Västerås tillsammans med goda vänner, västmanlänningar och elektrikerfamilj även de. Pappa var nämligen inbjuden att ställa ut bland Västmanlandskonstnärer på Västeråsutställningen. Vi besåg verken där och övernattade hos Olers i Möklinta, den gård där pappa varit vallpojke.

Våren 1930 hade pappa sin stora debututställning i Lilla Utställningen på Blasieholmen, ett fantastiskt tilltag av en elektriker på Slottet. Den väntade framgången uteblev, tiderna var dåliga, vilket satte spår i ekonomin för åtskillig tid framåt.

Somrarna måste bli billigare, och så bodde vi tio somrar i rad hos Kalle Fornstedt i Forneby, Möklinta. Och pappa blev landskapsmålare, och den stora sommarproduktionen, ljusa pärlmorskimrande tavlor, såldes alltid till nära vänner. Familjen äger inte en enda av det hundratal oljemålningar han framställde i Möklinta.

Möklintaperioden skulle följas av en Ölandsperiod, sedan han tillbringat någon vecka på kungafamiljens Solliden. Därefter blev Köpingsvik och Ölands Alvar målet på somrarna. Pappa och mamma tog in på pensionatet Hagaborg utan ett öre på fickan men med välladdad målarlåda. När de reste hem hade pappa nära 1000 kronor i plånboken.

På vinterkvällarna 1939-41 utbildade han sig till elinstallatör, tog examen och vägrade sedan att ta ut rättigheter.

Tekniken skulle aldrig få slå ut konsten.

Egen ateljé på slottet

Behovet av en målarateljé stod kvar. Vi hyrde en liten kyffig lägenhet i Bollhusgränd 3 B, men frågan skulle nu lösas på ett bättre sätt.

Kungafamiljen uppmärksammade konstnären och elektrikern på olika sätt. Debututställningen på Blasieholmen 1930 besöktes en gång av prins Carl och en gång av prinsessan Ingrid. Prins Carl hade nedsatt hörsel och vi minns att han stannade framför den stora oljemålningen på säckväv av Storkyrkan mot vårblå kvällshimmel. Prinsen ropade "Tre?". "Elva", skrek pappa. Prinsen fortsatte rundvandringen, och vi vet ännu inte i dag om prinsen bjöd trehundra eller tretusen. Rätt pris då var i alla fall elvahundra kronor.

Prins Wilhelm skulle komma att hjälpa pappa med ateljé. Prinsens kök hade upphört med verksamheten sedan han tagit Stenhammar som mer stadigvarande hemvist. Prins Wilhelms kök blev pappas ateljé de första åren av 1940-talet. Som ateljé en underbar lokal om kanske 150 kvm, med utsikt över Norrbro, Operan, Kungsträdgården, och med högra lejonet (från slottet sett) som magnifik förgrund. I dag är lokalen förrum till Bernadottska biblioteket.

Prins Wilhelms löfte räknades som "kungsord", och när biblioteket skulle rustas upp för att bli present till Gustav VI Adolfs 75-årsdag, fick pappa först disponera ett omklädningsrum för lakejer i en halv våning i västra längan, sedan yttersta rummet på nedre botten av Kommendantsflygeln, och vid pensioneringen fick han hyra en lägenhet i Oxenstjernaska huset. Först när pappa inte längre orkade åka in till stan upphörde "kungsordet" att gälla.

1943 kom en märklig gäst till slottet. Axel Munthe. Denne ensamme åldring fick "montören" som bästa vän. Så länge Puck Munthe levde, hade han pappas studie på Ulla-Brita ("Soluppgång") på pianot. De hade märkliga samtal, en del skildrade i pappas memoarer.

Pappa målade Munthe i olja en gång, oljemålningen köptes av en "anonym person" och skänktes till Capri. Han tecknade honom ett par gånger och den märkliga samlingen äldre herrar, som under kalla krigsvintrar motionerade i valven: Munthe, Sven Hedin, "Sveriges konsul kapten Fredrik Adelborg", och Prins Eugen och Gustav V.

Då Munthe avlidit på slottet tecknade pappa hans dödsmask.

Vänskapen med Munthe öppnade vägen till San Michele på Capri. Dit reste han först ensam

1951. Sex veckor arbetade han där. Som alltid förvärvade han massor av vänner, både inom den svenska kolonin och bland Capris urinvånare.

Pengarna tog slut på Capri. Vi skickade ner 20 kronor som skulle räcka tre dygn på tåget. Han var åter pank före Hamburg, men en tysk familj hjälpte honom vidare med en femmarkare. Det var en mager konstnär vi hurrade för på Centralen. Hamburgfamiljen, som även de införlivades i hans vänkrets, kanske ännu närmare, invigde honom i en misär som ingen annat. "Det tyska undret" och återanpassningen var ingen smärtfri procedur. Många tog sin tillflykt i religiöst sekteri i källarna till utbombade hus ("Invokation", färdigmålad 1966, konstnären finns själv med bland de åkallande).

Resorna till Capri blev fyra. 1953 i sällskap med Ulla-Brita. För Ulla var det fantastiska veckor, de blev ofta hembjudna till pappas många vänner, och när de stod på gatorna och målade tillsammans gick folk förbi dem och sjöng "Il pittore, il pittore". 1961 gjorde ett ännu större sällskap den långa tågresan ned: Ulla-Brita med sonen Lasse, mamma och ett par väninnor. Som sällskap på sin fjärde resa till Capri hade han en ungdomskamrat, Gusten.

Farstatiden

Efter pappas pensionering från Slottet bosatte sig pappa och mamma i Farsta. Nu kunde han fritt ägna sig åt konstnärsyrket. Men egentligen var han en person som inte bekymrade sig så mycket för morgondagen. Målningen fick sitt, men varje morgon gick han ned till bron vid Farstanäset för att dra upp en gädda åt sig själv eller grannarna. Deras glada gästfrihet minskade knappast med åren.

Produktionen 1955-66 är oftast hämtad från Västkusten. Somrarna tillbringade pappa och mamma med barn och barnbarn i Fjällbacka, på Bohus-Malmön och Sydkoster. På Koster upprepades succén från Ölandspensionatet och vi alla mötte upp där sju år i rad och begick 70-årsdagen med stort räkkalas.

Så skedde en scenförändring. I Loftahammar, Tjusts skärgård, ägde "familjemötena" rum ett antal somrar, och 1970 gjorde pappa en utställning i skolan i Loftahammar. Där fick han blodad tand, och där träffade han helt apropå en medlem i Sala Konstförenings styrelse. Sala och Aguélimuseet blev rätta platsen att fira hans 75-årsjubileum som människa på jorden. Förutom Salas ordinarie konstpublik mötte vänner och släktingar upp i oanad mängd, en och annan lånade ut sina dyrgripar, pappas Möklintatavlor. Gästfriheten var ett arv från Sala, kunde vi förstå, hur våra föräldrar orkade vara med dag och natt var obegripligt. Med våra mått mätt var denna utställning det finaste som hänt oss som konstnärsfamilj.

80-årsdagen firade pappa och mamma genom att flyga till Gotland, ånyo en stor familjesamling.

Pappa har lämnat efter sig en rad manuskript. Där finns en äktenskapsroman, och där finns memoarer och skildringar av en rad episoder på slottet.

Han slutade aldrig sitt arbete som konstnär. Sommarproduktionen minskade kanske, men hemma i Farsta arbetade han så mycket hälsan tillät. En ökande dövhet och långa anfall av yrsel besvärade honom då och då, liksom också en tilltagande angina. Huset stod som alltid öppet för grannar och vänner. Han tog emot porträttbeställningar och gallrade sannerligen inte bort svåra arbeten. Han visade stor vitalitet vid kopiering av ett par verk från Louvren och gjorde några egna underfundiga egna figurkompositioner, många grundade på skisserna från "paradiset", krokikvällarna på akademien.

Han firade sin 85-årsdag i Farsta och mamma sin 80-årsdag tre veckor senare på Lidingöbro vårdshus. Åter i familjens sköte, nu med barn, barnbarn och barnbarnsbarn. De upplevde ingen mer födelsedag. Pappa avled den 3 januari 1982, mamma den 24 maj samma år. På slottet fastnade riksbaneret på halv stång den där bistra januarieftermiddagen, kanske högre makters spel eller bara ödets ironi...

Jan och Ulla-Brita

Brev från Jan Jangö till Lennart Parknäs omkring 2009. Kartongen som omnämns är biografen ovan som sammanställts av dottern Ulla-Brita och sonen Jan:

Möklinta

Västerås Konstförening och Västerås Konstmuseum invigdes 1930. 1929? Pappa som Västmanlandskonstnär skänkte tre målningar till museet, varav en var Barnen. Den andra torde vara ett porträtt av Aron Jerndahl, Möklintas stora konstnär och främst skulptör. Den tredje tror jag är en vy med får från länsmans hage uppe på åsen. "Barnen" hänger i dag i ett arbetsrum hos en kommunalt anställd person där Ulla och jag har besett den under senare år.

Till museets invigning gjordes en bilutflykt tillsammans med Skärsåtrafolket, och färden gick via Altuna och Labacken till Möklinta där vi alla, fyra vuxna och tre barn, på något sätt kom att inhysas i Olers i Forneby. Där var pappa hemtam, egendomen ligger ett par hundra meter från Normanstorpet och pappa hade som redan nämnts varit smådräng och vallpojke där. I Olers var Oskar ingift bonde tillsammans med moran Anna, och de hade två döttrar Ragnhild, jämnårig med mamma så när som på två dagar. Och Karin, fem år yngre. Den senare gifte sig med drängen Sven och fick dottern Vivianne

1931 hade vi inget mål för semestern. Pappa ringde till Olers och vi fick anvisning på att bo hos småbrukaren Kalle Fornstedt med fru Hilda. Deras gård kallades fordom Lill-Sammels. Hos dem bodde Maj-Britt, jämnårig med Ulla, som fosterbarn i ett slags släktförhållande.

Här började en fantastisk tid för familjen. Pappa hade bara 14 dagars semester, Ulla och jag med mamma kunde utnyttja varje skollovsdag under somrarna. Ångtåg till Broddbo, där vi första gången hämtades av Mattses Teodor Eriksson i T-ford med sufflett, senare med post-Johan. Även taxi med förare Sundström anlätades någon gång vid denna färd, liksom vid en jul då vi åkte hela sträckan mellan Slottet och Olers..

Med tåg och cykel milen mellan Broddbo och Forneby kunde pappa komma till oss varje lördagseftermiddag och resa åter till Stockholm tidigt på måndagsmorgonen.

Lennart Parknäs !!

Ovanstående är ett utdrag ur en släktbiografi som jag kallas på med tillsammans med pappa Edwards egen skildring av livet på Kungl. Slottet, men texten till mappen på kartongen är nog vad Du behöves för en komplett information.

Släksunder, Jan

Maj-Britt Norman, f. 1924, berättar den 6 oktober 2014:

Min make Unos farfars far var bror till Janne Norman som tog hand om Edward när han var liten.

Edward åkte när han var i övre tonåren till Tyskland för att utbilda sig inom det elektriska. När han kom hem träffade han tant Ellen, som var från Labacken i Ransta och tjänstgjorde på Sala Allehanda. Hon såg annonsen i tidningen om att de sökte en montör på slottet i Stockholm och Edward fick det jobbet!

De flyttade in i Kommendantsflygeln och det måste ha varit himmelskt för barnen Jan och Ulla, som jag är jämnårig med, att bo där med två stora rum och ett lika stort kök med ingång dels emot Storkyrkan och köksingång mot yttre borggården. I jämförelse med oss andra ungar i Gamla stan, jag bodde som liten där och på Söder, som hade ett litet kyffe på ett rum och kök, ved och vatten på gården och dass på gården eller på vinden.

De bodde slottslikt och tant Ellen tog emot alla barn och alla ungdomar med varm hand. Senare fick också Edward använda prins Vilhelms kök som ateljé!

Edward var väldigt ödmjuk i sitt uppträdande, men samtidigt väldigt stolt både över sitt tekniska kunnande och sitt måleri. Han gick på Wilhelmsons målarskola och han sa att ”Dom ville skicka mig till Paris men jag hade ju Ellen och barnen”. Han målade lätt med tunna färger och mjuk pensel landskap, stilleben och porträtt. Han var stolt också när han berättade att han målat av Margit Rosengren, operettprimadonnan.

Det finns en stor tavla av Ellen där hon sitter och syr på ett kläde. Den finns troligtvis hos dottern Ulla idag. Jag minns också en stor tavla med utsikt från deras fönster där man ser Storkyrkan nattetid. Den tavlan skulle dottern Ulla vilja att slottet placerade i det rum där de bott och som numera är shop.

Edward var också stolt över sina goda kontakter med Aron Jerndahl och doktor Axel Munthe, drottning Viktorias livmedikus.

Min mamma var skild och jag hamnade ett tag på barnhem. Mamma träffade Anders Fornstedt och de gifte sig. Anders var son till Alma (Kalle Fornstedts första hustru som avled 1926) och Kalle Fornstedt. Sommaren 1931 var jag några dagar i Möklinta hos Hilda, Kalles dåvarande fru, och Kalle Fornstedt som ville ha mig kvar och jag bodde hos dem från det jag var sju till dess jag blev 20 år. Jag gick i kyrkskolan i Möklinta.

Samma sommar, 1931, kom Edward Jangö med familj och vänner åkande i bil till Möklinta för att hälsa på hos Ol-Ers. Där jag bodde hos Fornstedts fanns en stuga precis utefter vägen som hette Lillsammels. Den revs sedan under kriget. Edward med familj kom att bo där om somrarna under hela 30-talet. Samma dag som barnen slutade skola kom de ut till Möklinta och de stannade till dagen före innan skolan skulle börja. Edward kom ut över helgerna och under ett par semesterveckor.

Alla somrarna hade han sitt målarskrin med sig och lyckades på så sätt betala nån liten summa i hyra. Jag kommer ihåg att han målade en väldigt fin tavla där gubben Ekström satt på en stång efter vägen. Sonen Sven Ekström hade hönseri i en av granngårdarna.

Edward var ju väldigt stolt över sitt tekniska kunnande och var experimentlysten. Han byggde en drake – fyrkantig med tygkanter – som vi flög med på ångarna ner mot Storsjön. På den monterade han en vanlig lådkamera med någon typ av utlösninganordning så vi fick flygfoton!

Ulla och jag var lekkamrater under somrarna och har hållit ihop hela livet. Det var roligt att Ulla och Jangös kom ut under somrarna, för annars hade det för min del varit mest hö, mygg, broms och arbete.

Ulla, som annars var morrontrött, gick gärna upp tidigt när hon närmade sig tonåren för att gå med när grannarna vallade sina kor förbi hos oss. Hon brydde sig inte så mycket om korna men hon var väldigt förtjust i alla drängarna!

Jag minns att måleriet inte var speciellt uppskattat i byn – det var inget arbete. Musiker och musik var mera uppskattat.

Tant Ellen tog med oss till Storsjön för bad och vi metade kräftor i Kilsån och hade väldigt roligt. Ån går från Vadsbro och ända till Hallaren.

Jag besökte Jangös första gången på slottet 1946, när Kalle Fornstedt och jag åkte tåg till Stockholm för att uppvakta Edward på 50-årsdagen. Samma år flyttade jag till Stockholm och då blev det ofta besök hos Ulla och familjen Jangö.

Edward med den stora draken tillsammans med grannflickan Deris Johansson, dottern Ulla och jag, Maj-Britt. Huset till höger är Kalle Fornstedts.

Eva Jangö, Jan Jangös dotter, text 2014-10-09 från <http://www.jango.se/Evas/farfar.html>:

Farfar var född vid midsommartid 1896 i Sala och dog på nyåret 1982 i Stockholm. Jag minns honom som en äldre man som målade tavlor, rökte cigarrer och som hörde illa - och som hade värderingar som formats i en annan tid än den jag växte upp i.

Han drömde om att ge ut sina memoarer och började flera gånger att skriva ner sina minnen. Någon bok blev det aldrig, men de bevarade anteckningarna gör att jag idag vet betydligt mer om hans liv än jag annars skulle ha gjort. Jag tror att han skulle ha blivit glad över att de fått spela en roll i den här släktkrönikan som nu blir tillgänglig för alla via Internet.

När Edward föddes bodde föräldrarna i Sala i Västmanland. Där föddes också Edwards två år yngre bror - som för övrigt hette just Bror. När Edward var i femårsåldern gick dock flyttlasset hela vägen till Skåne och Södra Förstadsgatan 96 i Malmö. Men föräldrarnas förhållande knakade. Det kom in en annan kvinna i bilden. Efter ett kort mellanspel i Lund separerade makarna. Modern, Edward och brodern återvände till Västmanland 1903.

Modern hade tidigare varit fosterbarn hos sin morbror Johan Magnus Norman i Möklinta nordost om Sala. Där fick barnen till att börja med bo medan modern försörjde sig som gårdfarihandlerska. Edward började i småskolan i Möklinta. På loven fick han hjälpa till som vallpojke och lilldräng. Så småningom flyttade han till modern i Sala och gick i folkskolan där.

Erfarenheterna från skolgången var blandade om man får tro memoarerna. Den första lärarinnan i folkskolan var sträng och behandlade honom illa. Nästa lärarinna upptäckte hans tecknartalang. Henne blev han nästan kär i. I avgångsbetyget från folkskolan står det "Med beröm godkänd" i de flesta ämnena.

Livet ställdes på huvudet för den unge pojken när moderns hälsa försämrades och hon avled i februari 1912. Det var naturligtvis ett hårt slag. Som tur var rådde hans förmyndare honom att skaffa sig ett ordentligt yrke och att söka plats som montörsbiträde vid Sala Elektricitetsverk. Edward var ju tekniskt intresserad och elektrifieringen av Sverige var i det här skedet långt ifrån fullbordad.

Något år senare hörde han ifrån fadern. Det ledde till att han flyttade ner till Malmö. Förhållandet till fadern verkar dock aldrig ha blivit särskilt hjärtligt. Edward arbetade som hjälpmontör på olika platser i Skåne 1913-1915 och gav sig sedan iväg på en äventyrlig resa till Tyskland mitt under brinnande krig 1915. Efter några månaders praktik i Stettin och Berlin kom han emellertid hem igen 1916 och gjorde värnplikt på Revingehed och i Lund.

De följande tre åren arbetade han som elinstallatör i Skåne, från 1918 med egen rörelse i Glemmingebro. Edward var dock aldrig någon stor affärsman och passade väl inte riktigt som egen företagare. 1920 flyttade han tillbaka till Sala och arbetade en period med elektrifieringen i Vittinge i Hebytrakten.

I silverstaden hade han kvar sin mormor, som bodde inackorderad i en familj med en ung dotter. Dottern var min farmor Ellen. Tycke uppstod och när hösten kom stod det klart att det var bråttom att finna en stadigvarande inkomst så att de två kunde gifta sig och Edward försörja en familj. Ellen som arbetade på kontor hjälpte Edward med ansökningshandlingar och betygskopior.

Jag tror knappast att någon av dem skulle ha kunnat gissa i förväg att jobsökandet skulle leda till en tjänst som elmontör på Kungliga Slottet i Stockholm, och att de skulle komma att leva en stor del av sina liv där. Men så blev det i alla fall. I november 1920 gifte de sig, i december flyttade de in i Kommendantsflygeln vid yttre borggården, och i mars 1921 föddes min pappa. I februari 1924 föddes min faster.

Farfar arbetade som elektriker på slottet ända fram till sin pensionering 1957. Han var bland annat med vid omläggningen av den allra första elinstallationen på slottet och förnyade elinstallationerna vid Drottningholmsteatern, på Ulriksdal och i Hovstallet. 1944 bytte familjen namn från Johansson till Jangö.

Parallellt med arbetet utvecklade Edward sina ambitioner som konstnär. Han gick i professor Wilhelmssons målarskola. 1930 höll han sin debututställning, som dock blev en ett tungt ekonomiskt bakslag. Ändå är det hans teckningar och målningar från 1920- och 30-talen som vi släktingar alltid hållit för farfars bästa. Han fortsatte att måla livet igenom, mest i olja, och hade flera mindre utställningar. Prins Wilhelm uppmuntrade honom genom att ställa lokal på slottet till förfogande som ateljé. Jag har själv svaga minnen av den sista ateljén i Oxenstiernska huset. Motiven var ofta från sommaresemestrarna i Möklinta, på Öland och på senare år från Västkusten och från Loftahammar i Tjusts skärgård. I Loftahammar bodde vi på somrarna när jag var barn och flera av tavlorna därifrån hänger nu här hemma.

Farfar blev också vän med den märklige doktor Axel Munthe under dennes sista levnadsår. Det ledde till att han fyra gånger besökte San Michele på Capri. Det första besöket skedde 1951, det sista i början av 60-talet.

Från pensioneringen till sin död bodde farmor och farfar på Forshagagatan 49 i Farsta. Jag var ofta där som barn. Farfar hade en eka i sjön Magelungen och brukade gå ner till sjön och fiska. Han fortsatte att måla tavlor långt upp i åren och var mycket stolt över att ha blivit så gammal - det hade ingen tidigare blivit i hans släkt. Till slut tog dock åren ut sin rätt. Han tacklade av hösten 1981 och avled den 3 januari 1982 på Rosenlunds sjukhus efter en kortare sjukhusvistelse. Han ligger begravd på Skogskyrkogården halvvägs mellan Gamla stan där slottet ligger och Farsta där han bodde under hela sin pensionärstid.

Ann-Britt Bjurling, f. 1940, berättar den 11 oktober 2014:

Edward, som växte upp i Forneby, och min morfar Teodor Eriksson, f 1885, var goda vänner sedan barnsben. Teodors syster Anna, Anna Persson som gift, som var född samma år som Edward berättade att hon och Edward vallade korna ute på mossarna. Då bodde Edward hos Janne Norman hos Sundbergs mitt emot Åkerfeldts.

Edward Jangö *Ann-Britt*
Oljemålning på pannå omkr. 1944, 35 x 27 cm

Målningen av mig när jag satt i sandlådan. Jag var väl ungefär 4 år.

Edward Jangö, oljemålning på duk 1958, 38 x 55 cm

Målningen av Möklinta med Rydmarks affär till vänster. Min mamma Anna fick den här tavlan av Edward när han hade en utställning – kanske var det utställningen i Möklinta 1958 eftersom tavlan är målad det året. Mamma tyckte inte om den för ”det är så rött, det är så rött”. Men när jag satte på en ram blev den mera neutral.

Edward Jangö
Oljemålning på duk 1968, 33 x 46 cm

Storsjön där har han suttit uppe vid landsvägen bredvid våran stora bod 1968. Det är högvatten och det är vår.

Edward Jangö *Till Teodor 13/10 1945, Ellen o Edward*
Oljemålning på duk, 47 x 34 cm

Teodor Eriksson var min morfar och han fick ett blomsterstilleben av Ellen och Edvard Jangö på sin 60-årsdag den 13 oktober 1945.

Edward Jangö *Mattses i Forneby*
Oljemålning på duk 1937, 32 x 40 cm.

Det här är hemma vid vår bondgård, Mattses, Den tycker jag mycket om, med hönsen och vattentunnan.

Edward Jangö, akvarell 1924 ca 25x19.
Sala kommuns samlingar.

Edward Jangö, blyertsteckning 1924, 28 x 20 cm.

Maj-Lis och Arne Engström, Jakobsdalsgatan 3, Sala, 15 maj 2015: Det här är min, Arnes, morfars mor. Vi är släkt med Jangös på min mors sida.

Edward Jangö, teckning 19 x 27 cm.

Text i nederkanten: *Original av Edw Johansson Jubileumsutställningen i Sala Entrén till Hantverks och Industriutst.*

Edward Jangö *Flickan på båten*
Litografi 1926 44x31

Maj-Britt Norman: Min make Uno och jag fick litografen av Edward med hälsningen ”Flickan på båten Till Maj-Britt och Uno från litografen med familj”. Litografen gjordes 1926, men exemplaret med hälsningen på fick vi långt senare, kanske på 1960-talet.

Edward Jangö *Mina barn* (1929)
Tillhörighet och foto Västerås konstmuseum

Edward Jangö
Akwarell 1929, 30x21 cm

Maj-Britt Norman: Akvarellen med krokimodellen fick jag av sonen Jan – troligtvis när jag fyllde 60 år.

Edward Jangö *Mot Viljan*
Oljemålning 1931, 32 x 40 cm, Sala konstförenings samlingar.

Edward Jangö Porträtt av hustrun Ellen
Akvarell på pergament. Tillhör barnbarnet Eva Jangö.

Gustav Larsson, oljemålning på duk, 45 x 56 cm.

Edward Jangö *Landskapsbild från Möklinta (1931)*
Tillhörighet och foto Västerås konstmuseum

Agneta Andersson, f. Åkerfeldt, den 12 december 2016: Gustav Larsson, frisör i Sala, och hans fru umgicks med min morfar och mormor. Och under de åren var även Edward Jangö med familj här i Forneby, Möklinta, varje sommar. Så det är möjligt att Edward och Gustav satt här vid väggkanten och målade av samma motiv. Det är en smedja till höger och ett s.k. spruthus till vänster – byns brandskydd!

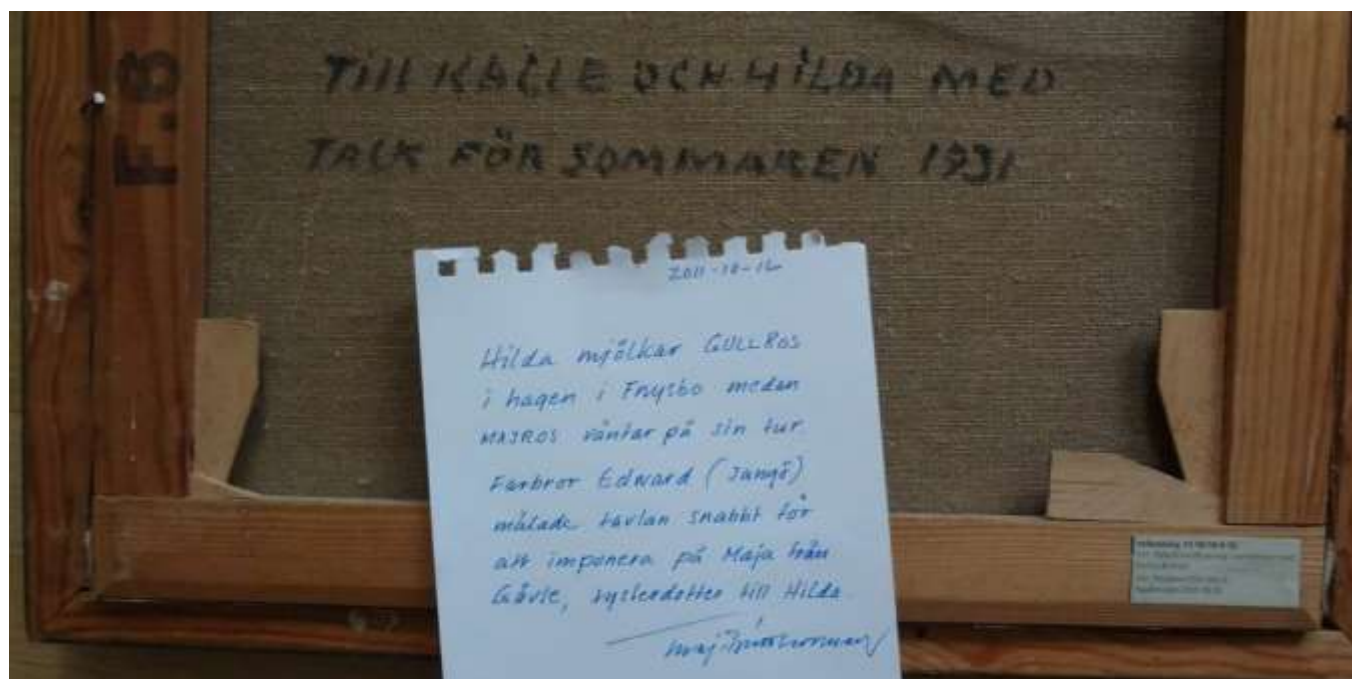
Inhågnaden av trä var också lindad med taggtråd. Längre till vänster uppe på en kulle övergick trästaketet till en gårdsgård. Jangös hyrde en vit stuga, andra huset bortom Betania när man kommer söderifrån och åker in på gamla vägen, Grimkärrsvägen. Det huset ägdes av Vilhelm Appelkvist, men är ombyggt och brunt idag.

Edward Jangö, oljemålning på duk 1931, 24 x 51 cm.

Edward Jangö Frysbo
Baksidestext Till Kalle och Hilda med tack för sommaren 1931
Oljemålning på pannå 1931, 33x41 cm

Edvard Jangö, oljemålning på duk 1932, 33 x 41 cm.

Maj-Britt Norman: Den här tavlan hängde hos Fornstedts på ena sidan om klockan. På andra sidan klockan hängde korna i Fnysbo (föregående tavla).

Motivet är från landsvägen med utsikt mot öster. Lillsammels stuga, mitt emot Sven Ekströms, låg till höger utanför bild och revs under kriget. Stenmuren lutade ner efter åsen och var väldigt hög längst ner. Uppe på den fick vi ungar inte vara, men det var vi förstås ändå. Stenmuren var uppbyggd av Kalle Fornstedt när han byggde huset som finns till vänster om bilden. Utefter kanten av stenmuren fanns en list med tomater och en stig längs muren ner mot uthusen, som ligger till höger utanför bilden. På den lutande odlingsyta till höger hitom muren fanns fruktträd. Närmaste gårdet var Fornstedts. Gårdet till vänster var fattiggårdens, eller som det senare kallades försörjningshemmet och efter det ålderdomshemmet. Smedjan mitt i bilden tillhörde fattiggården och ligger i hörnet av deras kalvhage. Full av vitsippor på våarna. Rakt bakom smedjan bort mot skogen låg vår hage, Fnysbo. Jag cyklade dit på en gammal cykel utan broms. Vi kallade cykeln för "mjölkkärran" – oanvändbar till annat. Man hängde mjölkflaskorna över styret, svängde ner efter vägen mot Hillersbo till höger utanför bilden. Sedan tog man av till vänster in på en liten trespårig körväg – två hjulspår och en häststig i mitten.

När man steg in i hagen fanns en plats dit korna kom för att bli mjölkade. Lösa eller ibland bundna vid ett träd. I skogsbrynet låg en fin källa som Kalle F försåg med en cementring. Korna gick fritt på skogsstigarna fram till 'mellantäppan' inne i skogen där som betade, vilade och idisslade hela sommaren. Två av korna var Majros, mamman, och Gullros. När de längtade hem krokade Majros av haken på grinden och så gick de hem.

Ladan uppe till vänster tillhörde troligen Berglunds, den enda gården mot skogen.

Under hässjorna hittade Ulla och jag skära råttungar. Vi tog dem i svansen till Ullas mamma, Ellen, som inte tyckte om det utan gav sig iväg med långa ben.

Vid komministergården fanns en ek. Det var ovanligt på den tiden. Vi tog med tre ekollon hem. Gräsmattan till vänster var nyanlagd och vi fick inte gå där, men jag grävde ner tre ekollon. En tog sig men blev illa tilltygad: Ekstöms mor råkade trampa ner plantan, sedan åt skräddare Larssons gäss av plantan men den tog sig i alla fall. Kalle Fornstedt skötte om ekplantan under sin tid och det växte upp till ett förtjusande vackert träd. Men det är numera borttaget på grund av utbyggnader.

En annan historia är när vi letade efter en skatt på Prästön i Storsjön. Bernhards i prästgården körde kvigor till Prästön på somrarna för att gå där och beta.

Edvard berättade att hans morfar hade grävt ner eller i vilket fall talat om en skatt som skulle vara nergrävd på Prästön. Ellen, Edvard, Ulla, Jan och jag packade matsäck, tog med spett och spadar och rodde ut till Prästön. Tant Ellen fick se en tjur komma mot oss! Spadar & spett slängde vi kvar och flydde med båten. Men det visade sig att det inte var någon tjur – det fanns bara små kvigor på Prästön.

Edward Jangö 1934, oljemålning på duk 1934,32 x 40 cm.

Edward Jangö 1934, oljemålning på duk 1934, 74 x 134 cm.

Edward Jangö *Bastu vid Storsjön*, oljemålning på pannå 1937, 34 x 40 cm, Möklintagården.

Edward Jangö, oljemålning på pannå 1942, 43 x 48 cm.

Edward Jangö, oljemålning på pannå 1944, 44x59 cm.

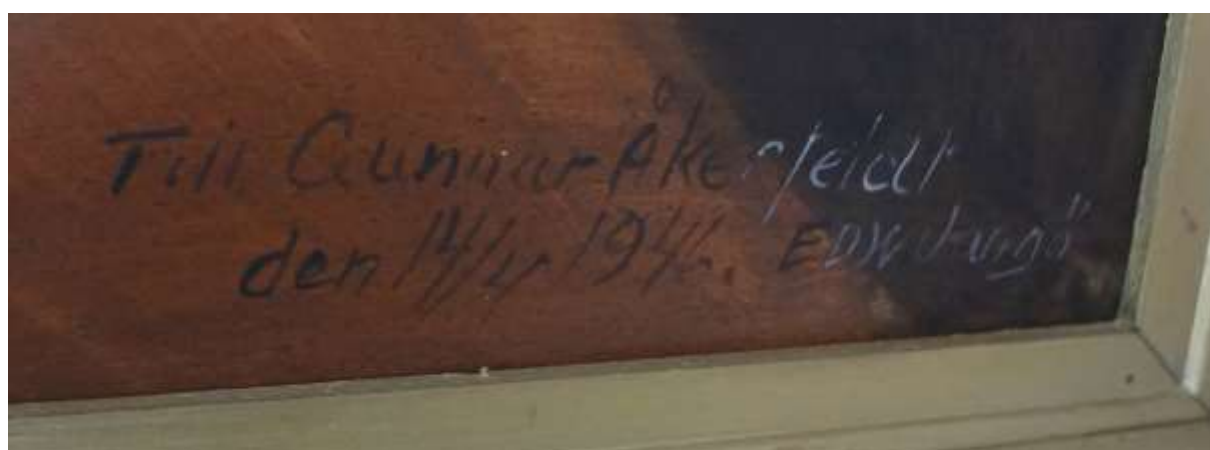

Edward Jangö, oljemålning på pannå 1945, 11,5x10,5 cm.

Baksidestext *Till Maj-Britt från farbror Edvard*

Edward Jangö, oljemålning på pannå 1946, 52 x 66 cm.

Edward Jangö, oljemålning på duk 1949, 26 x 34 cm.

Edward Jangö, *Agneta*, akvarell 34 x 27 cm.

Edward Jangö *Torre di Damecuta Anacapri*
 Till Familjen Engelbertsson
 med tack för all vänlighet
 Edw Jangö

Pastell. Foto 11 nov 2009 hos Bob Engelbertsson.

Axel Munthes förkärlek för gamla torn och borgar på Capri mynnar ut i att han även köpte Torre di Damecuta som ligger på Capris allra nordvästligaste del. Tornet ingick i vad som fått namnet "Villa Imperiale Romana di Damecuta" och som i dag är lämningar efter ett 2000-årigt romerskt fort på Capri.

Det började med att Axel Munthe skrev ett 10-årigt hyreskontrakt med Salvatore Farace om Villa Damecuta den sjätte augusti 1889 och fick betala 100 lire per år. Ca tio år senare, ungefär samtidigt som han köpte Torre di Materita, lär han ha tillskansat sig Damekutaanläggningen. I ett odaterat brev till en Miss Warden i början av 1900-talet skriver Munthe: "...Down at "Damecuta" I am also putting in order an old tower and lots of valuable marbles have appered there - my vineyards there covers the ruins of a very large roman villa....". Om Munthe verkligen har haft en vingård i området kan man undra, men i vilket fall skrev han så till Miss Warden.

I samband med 2000-årsfirandet av Kejsar Augustus 1937, donerar Axel Munte anläggningen till italienska staten. varpå den kände och välrenommerade arkeologen Amadeo Maiuri från Nationalmuséet i Neapel startar omfattande utgrävningar där. Under de två år som detta pågår bor Maiuri som gäst hos Axel Munthe i Villa San Mixhele.s Foresterian

Av själva fortet finns inte mycket kvar, endast några ruingrunder som vittnar om att något stort funnits där.

Vandrar man runt hela anläggningen som ligger placerad längst ute på klippavsatsen med ett bastant skyddande trästaket mot havssidan, får man se vad som är bäst och mest bevarat: Torre di Damecuta. Tornet ligger för övrigt ca 100 meter, nästan rakt ovanför ingången till Grotta Azzura. För övrigt ligger Capris nuvarande försvarsanläggning i området intill med helikopterplats och räddningstjänst.

Anders Lindström

<http://kummelbyforlag.se/torre-di-damecuta.html> (oktober 2014)

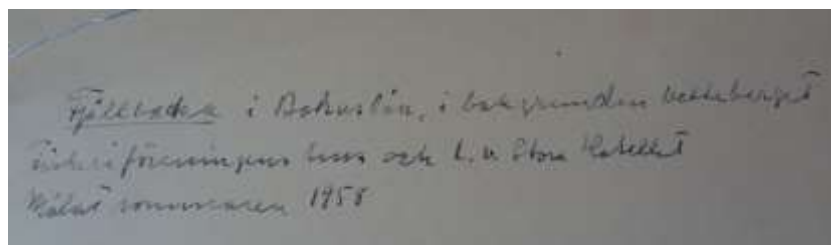
Edward Jangö *Kåseberga, Skåne*
Oljemålning på duk 1956, 24x33 cm

Edward Jangö, oljemålning på duk 1958, 62 x 80 cm, Möklintagårdens samlingar

Edward Jangö, pastell 1958, 28 x 33 cm.

Edward Jangö, Hilmer och Anna Fredling, oljemålningar på duk 1958 resp. 1968, 45 x 37 cm.

Edward Jangö *Torgdag, 60-talet Sala*
Oljemålning på duk, 46x61 cm
Sala kommuns samlingar

Edward Jangö, oljemålning på duk 1964, 33 x 46 cm. Gåva till Avlidna Salakonstnärers Sällskap.

Edward Jangö *Bergslagsgården*
Oljemålning 1970, 36 x 53 cm
Sala kommuns samlingar

Edwards mormor Anna Jansson, född Norman, arbetade på Bergslagsgården. Edward bodde hos sin mormor en tid omkring 1912 och återvände till henne 1917 efter tiden i Berlin och Skåne.

Edward Jangö *Eva 4 år*
Till Ann-Britt och Dick 1970 fr. vännen Edw. Jangö
Blyertsteckning, 40 x 29 cm

Edward Jangö - Sala - Färglitografi fr 1926 - Kvinna 250/350

Utmärkt
200 kr

Slutade 1 feb 21:31
Avslutad

Bud (inkl)
0 st

Auktionen är avslutad

Spara i minneslista

Frakt Posten 155 kr
Användning

Säck Ej specificerat

Frakt & betalning Vår debiter

Säljare smög (510)
Betyg 4,9
Ort Trelleborg
[Säljarens alla annonser](#)

Beöskare 38

Beskrivning
Bildmått: 42 x 29 cm
Ramar och glasad: 95 x 41 cm
Numrerad 250 av 200ex
Signerad Estw. Jangö
Daterad 1926
EDWARD JANGÖ (född Johansson)
Född i Sala 1896. Död i Stockholm 1982
Buckrade för Carl Wilhelmson och Ole SAGE.
Bodde länge på Stockholms stöt där han var ansvarig för det estetiska

Publicerat 2014-05-28 21:31 | Objektet 21421028

Delä annonser

http://www.pantbanken.se/auktioner/visa-objekt... Visa auktionerna | Pantban...
Norton SÄKERhets SÄKERhets SÄKERhets
Google edward jangö

ANMÄLAND LOGGAD LOGGA NY AUKTIONSKURD Gå till inloggning?

KONTAKT | KOMMENTAR | VÄRDERA | PRIS

PANTBANKEN SVERIGE

LÄNA | SÄLJA | VÄRDERA | AUKTIONER | WEBBSHOP | VÅRA KONTOR | OM OSS | MINA LÅN

TAVLA EDWARD JANGÖ -64, 22,5 X 43,5CM, "MINDRE HAMN", TRÄRAM

Aktuellt bud: **150 kr** (inkl. frakt)

Köpa

OBJEKTINFORMATION:

Auktion	221444
Vardtyp	Konst/konsthandverk
Sorter	Skandiall
Utmärkelse	150 kr
Aktuellt bud	150 kr
Slutgång	2016-01-19 22:01:00

BUDLISTA:

Datum	Budgivare	Bud
17/1 22:57	någon	150 kr

100% Betal 15 med för att se vad dina vänner gillar

När du följer en användare visas kontakterna [Pantbanken Skandiall](#).

Aron Jerndahl möter Edward Jangö

Två Möklintapojkar ute i stora världen

Det finns ett porträtt av Jerndahl på Västerås konstmuseum. Det är målat av Edward Jangö. Han var en god vän och konstnärskollega med ett märkligt livsöde.

Jangö var nästan fyrtio år yngre än Jerndahl. Men de hade ändå flera saker gemensamt. De var båda från Möklinta, de var båda konstnärer.

Det är inte känt när de fick kontakt, troligen rätt sent. Jerndahl gör två pasteller från Jangös hem 1934 och Jangö målar ett porträtt av Jerndahl samma år. Vi vet inte om någon kontakt mellan dem tidigare.

Jangö hette egentligen Edward Johansson och föddes i Sala 1896.⁹⁵ Först 1945 tog han sig namnet Jangö. Fadern, Svebo-Axel, var skomakare i byn Kannikebo i Möklinta socken. Föräldrarna skildes när Edward var fem år och det blev modern Anna, som fick sörja för Edward och brodern Bror. Hon for mycket omkring och sålde konsthantverk av egen tillverkning. Pojkarna fick växa upp hos hennes morbror Janne Norman i byn Forneby i Möklinta socken. Edward var smådräng och vallpojke på gården Ol-Ers i Forneby. Det var där Jerndahl bodde när han arbetade i Möklinta kyrka. Ol-Ers ligger ett par hundra meter från Normanstorpet.

Anna var utan tvekan konstnärligt begåvad och detta gick i arv till Edward, som tidigt visade goda anlag för teckning. Anna avled dock hastigt i början på 1912, men hade i all sin fattigdom ordnat med en försäkring, som räckte till elektrikerutbildning vid Sala Elektricitetsverk (där numera Aguélimuseet har sina lokaler) åt Edward. Så han slog alla konstnärspaner ur hågen och blev elektriker.

Efter 14 avverkade anställningar måste Edward Jangö nu skaffa sig en mer stadigvarande utkomst. En befattning som elektriker och montör på Stockholms slott var ledig. Tjänstebostad på slottet ingick. Han blev antagen bland 53 sökande! Därmed började i november 1920 en 37 år lång period i en miljö där han kunde dela sitt liv mellan tekniken och konsten. Ett år efter det att han anlät till Slottet var han långt på väg också på den konstnärliga banan.

Edward Jangö *Skulptören Aron Jerndahl* (1934)
Tillhörighet och foto Västerås konstmuseum

Tjänstebostaden låg i Kommendantsflygeln på slottet. Där utvecklades ett intensivt konstliv, en mångfald släkt och vänner hälsade på vid alla tider på dygnet. Han fick kontakt med Carl Wilhelmsons målarskola. Skissblocket fanns alltid framme på salsbordet. Wilhelmson ansåg inte att Jangö behövde någon förberedande skolning. Redan 1923 fick Edward plats i mästar klassen på krokikvällarna i Konstakademin. På söndagarna arbetade han med oljemålningar i salen, huset fylldes av dofterna av tobaksrök och terpentin, berättar barnen senare.

Våren 1930 hade Edward sin stora debututställning i Lilla Utställningen på Blasieholmen, ett fantastiskt tilltag av en elektriker på slottet. Men tiderna var dåliga så den väntade framgången uteblev. Det satte spår i ekonomin för åtskillig tid framåt.

Kungafamiljen hade uppmärksammat konstnären och elektrikern på olika sätt. Debututställningen på Blasieholmen 1930 besöktes av prins Carl och prinsessan Ingrid. Prins Wilhelm blev den som hjälpte Edward med en ateljé. Prinsen behövde inte längre sina utrymmen på slottet sedan han bosatt sig på Stenhammar. Prins Wilhelms kök blev Jangös ateljé de första åren av 1940-talet. Som ateljé en underbar lokal om cirka 150 kvadratmeter med utsikt över Norrbro, Operan och Kungsträdgården och med högra lejonet (från slottet sett) som magnifik förgrund.

År 1929 är Jangö inbjuden att ställa ut på Västerås museum och fem år senare målar han porträttet av Aron Jerndahl. Detta skänker han till Västerås museum tillsammans med målningen *Mina barn* från 1929 och *Landskapsbild från Möklinta* målad 1931.

Jerndahl hade ju vid denna tid etablerat sig som pastellmålare. Han gör två målningar av interiörer från Jangös hem i Kommendantsflygeln.

På den ena ser vi dottern Ulla, tio år, och mamma Ellen stå i salen på Kommendantsflygeln. En praktfull kakelugn, som når ända upp till taket, dominerar rummet. Det är möblerat med ett biblioteksbord och ett skrivbord samt stolar. Dessutom syns en byrå och ett mindre bord. Ett piano skymtar i bildens kant. På ett staffli framför kakelugnen står ett porträtt, troligtvis ett av Jangös självporträtt. Framför den vita dörren står Ellen och Ulla inbegripna i ett samtal. Ulla är när detta skrivs hösten 2009 85 år gammal och berättar gråtande om bilden, som hon nu ser för första gången. Tavlan på väggen är en olja av Jangö och motivet är en familj, mamma, pappa och barn, helt nakna, ett faktum som diskuterades mycket inom familjen, säger Ulla. Skulpturen nedanför är Jerndahls *Våren kommer*. Den runda tavlan ovanför byrån var en olja, *Andromedas tårar*, också av Jangö.

Interiur från Edward Jangós hem i Passult. 33 x 52. Signerad. A. J. -24.

Interiör från Edward Jangös hem II, Pastell, 37,5 x 28.
Signerad: A J 35.

Salen idag som en del av Informationsavdelningen.

Edward Jangö: Starökyrkan, Olja, 68 x 116.

Den andra pastellen är från samma rum men här har konstnären stått i den dörr som ses till höger om kakelugnen. Och nu är det fråga om en kvällsvy. Vi känner igen pianot och bordet. Ulla Jangö berättar att den vackra soffan egentligen tillhörde konstnären Einar Palme.⁹⁶ Men han hade inte plats för den och frågade Jangös om han fick ställa den hos dem. De tyckte så mycket om den att de hade svårt att lämna tillbaks den! Ulla berättar vidare: "Om jag sett Aron? Visst många gånger! Jag minns när han målade den mörka kvällsinteriören, jag stod och beundrade honom. Han var ju så darrhant, det pratade pappa om också. När han målade la han en linjal över målningen som stöd för handen och så la han dit en prick i taget. Darrhant, o ja! Men han var så fin och snäll, finare än en jultomte för han hade ju eget, riktigt skägg!!"

Rummet existerar fortfarande men idag som en del av slottets informationsavdelning. Om man går in genom dörren som bland annat leder till museishopen men går till vänster i stället så ser man med en gång den ståtliga kakelugnen. Det var vid fönstret längst bort till vänster Jangö stod när han målade Storkyrkans torn. Gå fram dit och du känner igen utsikten! Men för övrigt är rummet förändrat till oigenkännlighet.

Efter den misslyckade debuten blev ekonomin ansträngd för Jangö. Somrarna måste bli billigare och därför bodde de tio somrar i rad hos Kalle Fornstedt i Forneby på 1930-talet. Där blev Edward landskapsmålare. Den stora sommarproduktionen såldes oftast till Möklintabor.

År 1943 kom en märklig gäst till Stockholms slott: Axel Munthe. Han hade ju bland annat varit drottning Viktorias livläkare. Denne ensamme åldring fick "montören" som bästa vän. Då Munthe avlidit på slottet tecknade Jangö hans dödsmask.

Vänskapen med Munthe öppnade vägen till San Michele på Capri. Dit reste han först ensam 1951. Sex veckor arbetade han där. Som alltid förvärvade han massor av vänner, både inom den svenska kolonin och bland den lokala befolkningen.

Edvard Jangö avlider 1982.

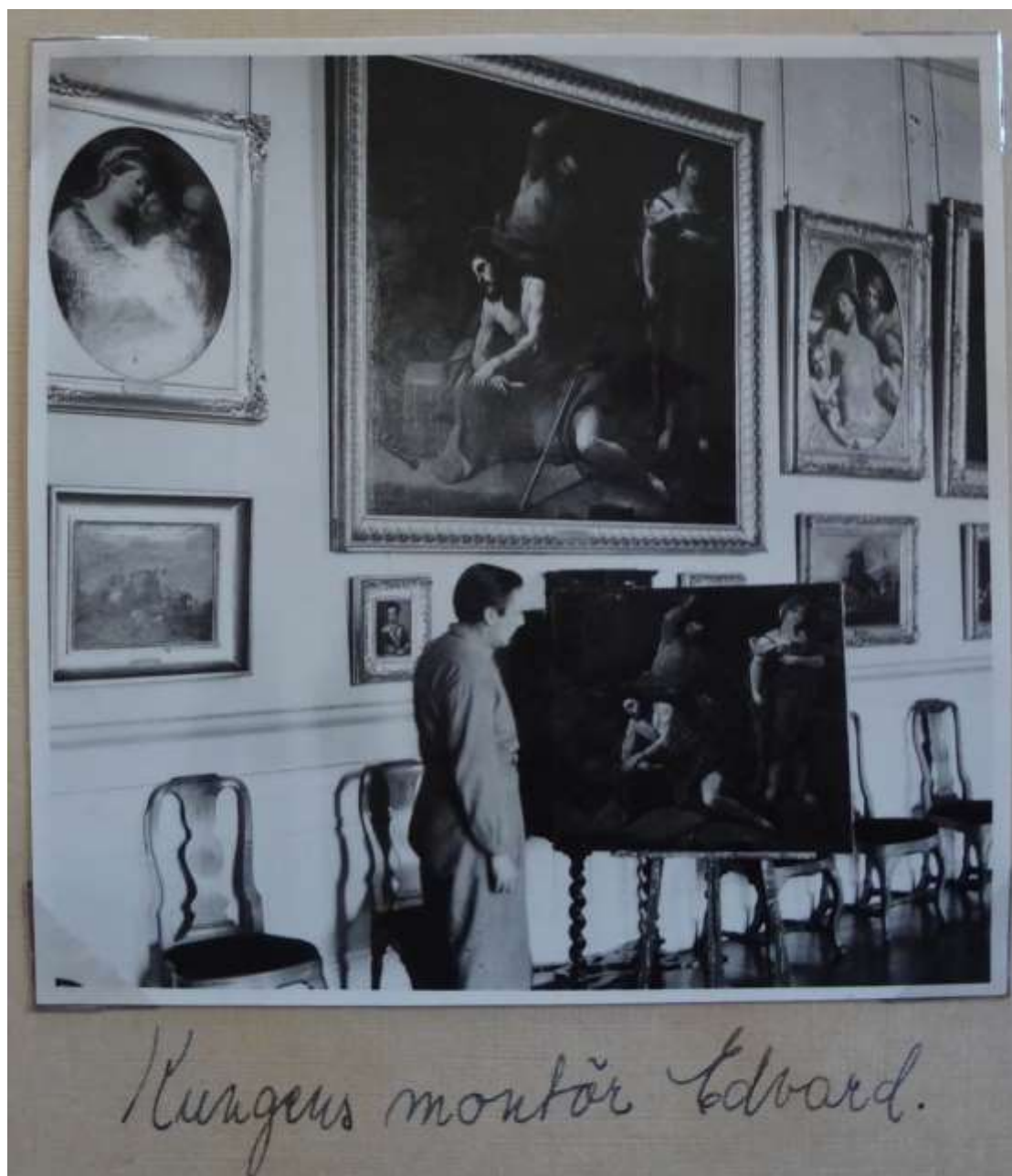
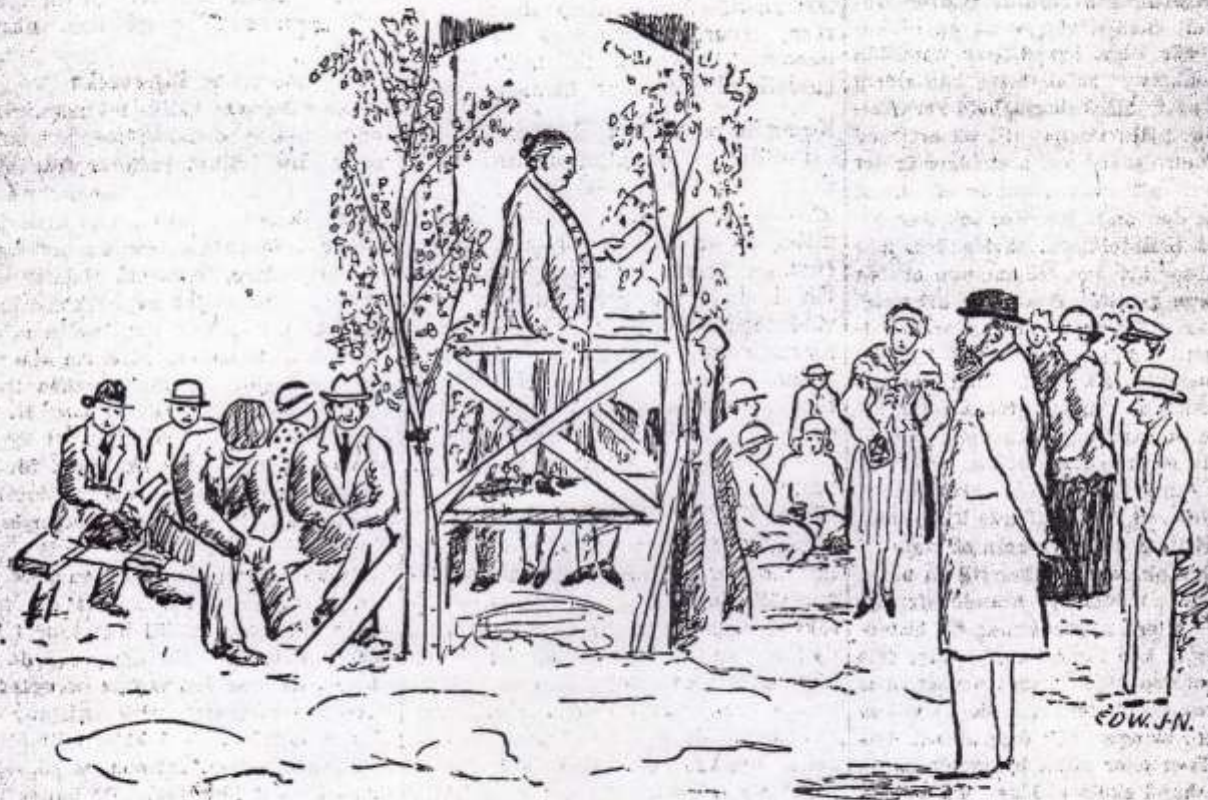

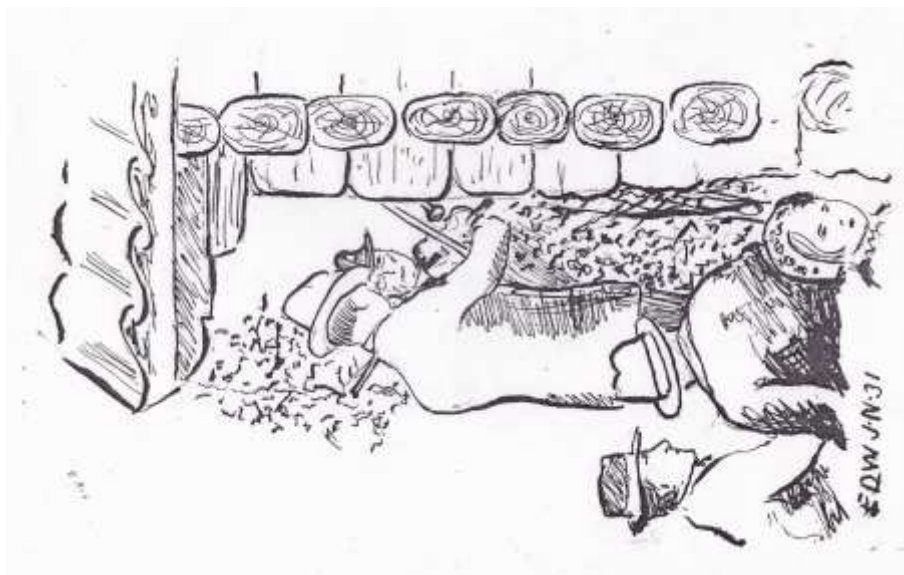
Foto från Agneta och Bo Andersson, Möklinta.

Från Möklintafesten i söndags.

Konstnären Edward Johansson, Stockholm, bördig från dessa trakter, f. n. semesterfirande i Möklinta, har för Sala-Postens räkning "knäppt" en detalj av söndagens hembygdsfest i Möklinta med fru Rodenstam i talarstolen och kyrkoherde Blankenburg som mest intresserade åhörare. Se f. ö. artikel å sid. 6.

Sala-Posten den 1 juli 1931

Ev. illustration från samma tidningsartikel, 1 juli 1931.

SA 1942-04-10
En konstutställning

som säkert kommer att tilldraga sig uppmärksamhet från Sala-bornas sida, hålles i stadshotellet i Sala under tiden 18—26 april av tvenne stockholmare, Edward Johansson och Samuel Palmqvist. Båda ha tidigare av press och kritik erhållit höga lovord. Som lärare räkna de ingen mindre än konstnären Carl Wilhelmsson och ha redan ett 20-tal år bakom sig såsom målare och tecknare.

Utställningen kommer att omfatta ett urval av deras produktion av teckningar, målningar och akvareller samt i fråga om motiv såväl landskap som porträtt och stilleben. Av landskapsmotiven ha åtskilliga av båda hämtats i Västmanland och ifråga om Johansson i stor utsträckning från Möklinta. Johansson härstammar nämligen från Möklinta, där han hade sina ungdomsår och fortfarande vistas ofta under sina semestrar. Till professionen är han elektriker på slottet i Stockholm, och det är alltså endast på fritiden, som han ägnat sig åt konststudier och måleri. Redan som pojke lärde han sig teckning av sin moder, som kolorerade vykort o. d. Själv började han att måla på björknubbar som avyttrades på torget i Sala.

Mycket och tråget arbete ligger nu bakom, men J. kan glädja sig åt allt större uppmärksamhet. Han har tvenne tavlor på Västerås konstmuseum och en målning i Nikolai folkskola i Stockholm. Det är emellertid första gången han har utställning i Sala och i dessa trakter. Inalles kommer utställningen i Sala att omfatta ett 50-tal arbeten. Som sagt, den bör motses med inte så litet intresse.

SA 1942-04-20

**Intressant konst
 på Stadt.**

Intresset för konst är tydligen i stigande även hos oss. Det märkte man fuller väl vid vernissagen på Edward Johanssons o. Samuel Palmquist's konstutställning på Stadshotellet i lördags. Där var en jämn ström av konstvänner hela eftermiddagen. Bli intresset lika gott i fortsättningen — utställningen är öppen t. o. m. den 26 — kunna de båda konstnärerna känna sig belåtna med sin Sala-exposé.

Belåtna med sin konst kunna de tryggt vara. Fast de kanske äro alltför blygsamma för att erkänna det. Så mycket större anledning är det då att det blir sagt. Besökaren känner sig först och främst glad för att det denna gång är fråga om konst, som var och en kan förstå och njuta av utan bruksanvisning. Det är över hela linjen saker som man längtar efter att få placera hemma på väggen. Man tycker sig förnimma att man här möter konstnärer, som med ödmjuk känsla för livets skönhetsvärden vill bjuda oss något av det bästa de sett och upplevat. Utan försök till hävdande av det egna jaget genom sällsamma idéer och hugskott, som man står främmande inför!

Främsta intresset för oss ortsbor tilldrar sig Edward Johansson. Han är ju född i Sala; många stadsbor minnas honom säkert. Sina djupaste rötter tycks han dock ha i Möklinta. Dit återvänder han när han blir ledig från sin dagliga sysselsättning som elektriker på slottet för att uppleva barndomsminnen och utöva sitt konstnärsskap — hans verkliga livsuppgift, även om plikten mot maka och barn hindrat honom från att ta steget fullt ut.

Edward Johansson part i utställningen upptar såväl porträtt som landskapsmotiv, båda delarna av hög klass. Kanske stannar man dock helst framför porträtten. Där finns t. ex. ett porträtt av skulptören Aron Järndahl, som är sällsamt levande. Och likheten behövde man inte tvivla på, då man hörde en av de många in-

resta Möklinta-bornas entusiastiska lovord. Utsökta prov på konstnärens skicklighet bjuda också de båda porträtten av Margit Manstad och av barnen, som också intendent Billman i Västerås lagt beslag på för konstmuseets räkning. Att äldre Möklintabor känna Aron Järndahl kanske förvånar. Men denna konstnär härstammar från Möklinta, där han tidvis också var bosatt på äldre dar. Han föddes på landsvägen, just då hans föräldrar höllo på att flytta till socknen. Nu är han borta, men hans minne lever och man får hoppas att det skall hufvudast på något sätt. Varför inte genom att Möklinta kommun eller Sala konstförening inköper hans porträtt? Innan intendent Billman hinner lägga beslag även på detta....

Av landskapsmotiven intressera främst de, som fångat vyer från Möklinta-åsen och Storsjön. Och ens intresse dikteras inte bara av lokalpatriotism. Konstnären har i detta fall inspirerats av en värmande hemkänsla. Däruppe känner han varje gård, varje sten, varje tuva. Man lägger också märke till, att detta landskap förmått skänka mera inlevelse än Stockholms- och Norrlands-motiven, hur skickligt de än äro utförda. Ett höstlandskap i slösande färgprakt eller en utsikt över Storsjön med ett intressant motljusexperiment besanna den saken. I kollektionen finnas också ett par vackra Sala-motiv samt en samling teckningar, bl. a. från utställningen i Sala 1924.

Edward Johanssons barn följa i sin faders fotspår. De debutera på utställningen med några landskap från Dalarna och Värmland. Unge Jan Johansson har dessutom ett par djurstudier, av vilka man särskilt fäster sig vid "Landskap med häst", som skvallrar om att inte äpplet faller långt från trädet.

Samuel Palmquist bidrager med stämningbilder från hav och skog, Sala-motiv — Sala sockens kyrka och Jakob Mats kvarn bl. a. — och en mängd utsökt eleganta stilleben. Även några teckningar vittna om säker hand och osvicklig teknik. Att Samuel Palmquist är en skicklig tecknare, märker man också på hans oljemålningar. Han är minutiöst noggrann i detaljen, och hans manér är något ganska sällsynt i nutida svensk konst. Själv påstår han helt anspråkslöst, att detta manér är ett barn av pedanten inom honom, men någon pettig räddhåga märker man minst av allt. Hans dukar skvallra i stället om en stark ambition, som bjuder honom att skapa sund och njutbar konst som alla kunna ha glädje av. Särskilt som hans formsinne ingahunda förkväver de svala och klara färgklangerna.

Mycket kunde ännu vara att tillägga. Men det räcker med ett "Gack och se!" Utställningen är väl värd ett besök.

Scrib.

Sala Allehanda 26 november 1970

S.A. 26.11.70
*Skomakarsonen från Sala
 som blev Munthes gode vän*

I tjänst på kungliga slottet i Stockholm under två kungar och fem riksmarskalkar gjorde salafödde *Edvard Jangö* under 40 års tid många värdefulla bekantskaper, dit kunde räknas bland andra drottning Viktorias livmedikus, San Michéles grundare, dr. Axel Munthe. *Edv. Jangö* var verksam som slottselektriker men

bedrev samtidigt konstnärlig utövning, målade och tecknade och den som upptäckte hans talanger var dåvarande amanuensen vid husgerådskammaren, *Gunnar Mascoll Silfverstolpe*. Mer om skomakarsonen från Sala och vallpojken från Möklinta, som hamnade i Kommendantflygeln på slottet står att läsa på sid. 4.

Sala Allehanda 26 november 1970, forts.

VALLPOJKEN FRÅN MÖKLINTA SOM HAMNADE PÅ SLOTTET

DET HÄR är sagan om vallpojken i Möklinta, som hamnade i kommandantflygeln på kungliga slottet. Men en saga med verklighetsunderlag. Den handlar om Edvard, son till skomakaren Axel Johansson och dennes hustru, född i fastigheten Fredsgatan 8 i Sala. Idag lever han, 74 år gammal, i Farsta och sedan 1946 har han hetat Jangö i efternamn. En försynt och stillsam äldre man, rik på minnen och erfarenheter, som i 40 år gått som "barn i huset" på slottet under två kungar och 5 riksmarskalkar och som haft till personlig vän bl. a. legendariske dr Axel Munthe, drottning Viktorias livmedikus och grundaren av San Michèle på Capri. Efter pensioneringen från slottet, där han verkat som elektriker, har han fått tid att ägna sig åt måleri och teckning, som han haft som hobby under hela sitt verksamma liv. Just nu förbereder han en retrospektiv utställning på Aguëlimuseet i födelsestaden under senare hälften av januari nästa år.

DET DÄR med vallpojke i Möklinta hör de tidigaste barndomsåren till, men än har han kontakter med den bygden. 1912 fick han anställning vid Sala elverk, som då leddes av Camitz. Samma år lämnade han sin mormor Anna Jansson, född Norman, som då tjänade i Bergslagsgården, för att bli elinstallatör i Malmö. Han kom sedermera till Berlin under krigsåren, men återvände till värnplikten 1916 och började sedan egen rörelse i Skåne med framför allt Österlen som verksamhetsområde. 1917 hade han skrapat ihop så pass mycket pengar, att han kunde kosta på sig en resa till Sala för att hälsa på sin mor och nu träffade han sin blivande hustru, Ellen Johansson, som hade anställning på Sala Allehanda under fröken Anna Steinholz' ledning.

En vändpunkt 1920

1920 BLEV en vändpunkt i Edvard Jangös liv. Hans El-

Edvard Jangö med familj under den tid han verkade på slottet. Här är familjen samlad kring staffliet i prins Wilhelms kök, som fungerade som ateljé. Sittande Edvard Jangö själv och stående fr. v. dottern Ulla-Brita, hustrun Ellen samt sonen Jan.

len hittade en knapphändig formulerad annons, som utlovade arbete för "montör-installatör" i Stockholm. Edvard sökte och fick order inställa sig hos slottsbyggmästaren Emil Johansson, som bl. a. byggt Sophiahemmet och Slottsstallet. Från denne hänvisades han till stathållaren Murray, vilken presenterade honom för kungaparet. Det gick med en fart, som närmast var drömlig. Han hade fått anställning på slottet, ett arbete som han skulle fortsätta med fram till 1957 som ordinarie och därefter någon tid på arvodestjänst, innan han började anlitas också av Stockholms stad för arbeten på Hesselby slott och Konstakademien.

Hos Vilhelmsson

ÅREN PÅ SLOTTET inleddes med kontakt med människor ur en helt annan värld, än den han själv kom ifrån. Vid sidan om sitt arbete teck-

nade och målade han emellertid och den som först upptäckte hans talanger var dåvarande amanuensen vid husgerådskammaren, sedermera skalden Gunnar Mascoll Silfverstolpe. Året var 1924. Denne såg några teckningar av Edvard och vände sig i sin tur till överintendent för husgerådskammaren dr. John Böttiger, son till skalden med samma namn.

De här högt uppsatta herrarna menade att Edvard Johansson skulle sluta med sitt elektrikerjobb och resa till Paris. Man ställde garantier för 2.500 kr. om året, men Edvard hade hustru och barn att försörja och hans lön var 3.500. Den konstnärliga banan kunde följaktligen inte beträddas då. Men både Silfverstolpe och Böttiger köpte saker av honom under hand. Alldeles oskolad var inte Edvard vid den här tiden. Han hade åren 1922 och '23 gått hos Carl Vilhelmsson och tecknat croquis och fortsatte sedan under fem år på kvällstid med liknande studier på akademien. Han kände drag-

Munthe finns numera på Svenska Institutet i Rom, donerad dit av en annan kunglighet. Liksom en annan salakonstnär, Ivan Aguéli, hade Edvard Jangö ett gott förhållande till målarpriinsen Eugen. Han har naturligtvis många minnen från kontakterna med kungliga personligheter och det händer alltjämt att han får en inbjudan till slottet eller till kungligheter av något lägre dignitet. Prinsessan Margaretha, som nu lever högst borgerligt i London, har i sin ägo ett verk av Jangö.

Porträttmålare

I STOR UTSTRÄCKNING har han målat porträtt, men också landskap med motiv från bl. a. Koster i Bohuslän, Käseberga i Skåne och Solliden på Öland, där han åtnjuter prinsessan Sibyllas förtroende att röra sig fritt. En tid var han uppenbarligen något av porträttör på modet bland känt folk. Han har sålunda porträtterat förutom Axel Munthe även skå-

Sala Allehanda 26 november 1970, forts.

Hos kungen. Edvard Jangö (andre fr.h.) i samspråk med majestädet.

tid med liknande studier på akademien. Han kände dragning till storheter som Mollie Faustman, Maj Bring, Hilding Linnqvist, Einar Jolin, men mest av allt beundrade han Karl Isaksson och erkänner även en viss påverkan från honom.

1930 ordnades det en debututställning i Stockholm för Edvard Johansson. Det var på "Lilla utställningen" på Blasieholmen.

Wilhelms kök - ateljé

MEN FÖR SIN utkomsts skull fortsatte han på slottet och disponerade prins Wilhelms kök som ateljé. Åren 1947-49 stod han praktiskt taget i daglig kontakt med Axel Munthe. Denne hade då avslutat sitt verksamma liv och fått en fristad på slottet i Stockholm. Han var ett känt namn i hela Europa och hans San Michèle har som alla vet blivit ett minnesmärke över denne läkare. Om den store svenske målaren Ernst Josephson var den förste som målade dr. Munthe, så var Edvard Jangö - han hette så efter 1946 - den siste och bl. a. finns bevarad en tecknad dödsmask av Munthe. Jangös porträtt av Axel

har sålunda porträtterat förutom Axel Munthe även skådespelerskorna Signe Envall och Margit Manstad, den senare var förresten hans första mer kända modell.

På Nordiska museet finns en akvarell av H. M. Konungens hela livré. Det är ett arbete som kanske närmast har etnografiskt värde, även om det är skickligt utfört. Det är utfört i tre versioner, varav den första inköptes av hovmarskalkämbetet och den tredje ännu finns i konstnärens ägo och kommer att visas i Sala.

Sala-expo 1942

EFTER 1957, då han pensionerades från den ordinarie tjänsten på slottet, har han ägnat sig helhjärtat åt att teckna och måla. Men redan 1942 kanske någon minnesgod salabo erinrar sig att han hade en utställning på Stadshotellet i Sala. Med iver försöker han nu att samla vad han producerat till en retrospektiv utställning i Sala och försäkrar att han endast vill ha med sådant, som han själv anser vara det bästa. Åt hemstaden endast det bästa alltså.

åkej

Dottern Ulla-Brita och Edvard Jangö på slottsgården med en fana, som de tillverkat för Axel Munthes San Michèle.

Edward Jangö omgiven av sin familj – dottern Ulla, hustrun Ellen och sonen Jan.

Gustav VI Adolf och Edward Jangö (2a från höger) m.fl. Foto Lasse Jangö 1970

Utställningsfolder Aguélimuseet 1971:

EDWARD JANGÖ

Konstutställning i Aguélimuseet

Sala 24 jan. - 3 febr. 1971

Många jämför konst med att uppfinna. Min pappa tänker alltid på Leonardo da Vinci när man talar om ämnet. Edward Jangö hör nämligen till dem som delat sin person mellan konsten och tekniken. Han hade dock lyckan att utöva tekniken i en kulturell miljö, som elektriker på Kungliga slottet i Stockholm från 1920 och 37 år framåt. En bländande avslutning på sin tekniska era gjorde han då han restaurerade kristallkronorna i Svenska Akademiens högtidssal och vid lokalens återinvigning var den ende leverantör som fick en särskild eloge i högtidstalet.

Men hela tiden har han varit konstnär. Redan 1910 sålde han sina första alster på torget i Sala, tavlor målade på tvärsågade björkkubbar, föreställande jägare, små stugor och blommor. Finns det någon salabo som har någon sådan kvar? Det kan stå Edw. J:son eller Johansson på den, så hette vi nämligen före 1946.

Det äldsta konstverket på jubileumsutställningen är daterat 1920 och föreställer Ekeby Kvarn. I Sala fann han sin fru Ellen, då anställd på Sala Allehandas kontor. I december 1920 var han och mamma installerade i Kommandantsflygeln på slottet. 1921 kom jag. "Solvarg" och "Sovande gosse". I Kommandantsflygeln utvecklades ett intensivt konstliv, en mångfald vänner kom och hälsade på vid alla tider på dygnet. skissblocket var alltid framme på salsbordet, pappas känsliga hand formade människor och barn i alla situationer. Professor Wilhelmsson ansåg inte att skolning i konstutövning behövdes. Redan 1923 tog pappa plats i mästarklassen på krokikvällarna i Konstakademien. Jag minns söndagarna, då pappa arbetade med oljemålningar i salen, som fylldes av dofterna av tobaksrök och terpentin.

Efter det att min syster Ulla-Brita föddes 1924 tillbringade familjen två somrar i Kummelnäs innan de köpte egen

sommarstuga i Lilla Björknäs. I Björknäs bodde vi bara två somrar, 1927 och 1928. 1929 gjorde familjen en biltur till Västerås tillsammans med goda vänner, västmanlänningar även de. Pappa var inbjuden att ställa ut bland västmanlandskonstnärer på Västeråsutställningen, vi besåg verken där och övernattade hos Olers i Möklinta. Våren 1930 hade pappa sin stora debututställning i Lilla Utställningen på Blasieholmen, ett fantastiskt tilltag av en elektriker på slottet, hjärtligt applåderat av Gunnar Mascoll Silfverstolpe, prins Carl (den äldre) och prinsessan Ingrid. Tiderna var dåliga. Bara åtta tavlor såldes, vilket betydde att pappa var skuldsatt för åtskillig tid framåt. Somrarna måste bli billigare, och så bodde vi tio somrar i rad hos Kalle Fornstedt i Forneby, Möklinta. Och pappa blev landskapsmålare. 20—30 tavlor blev resultatet av somrarna i Möklinta, 14 fattiga dagar för hans del, 2½ månader för oss. Varje lördag kom han med tåget till Broddbo och hämtade hos Ågrens cykeln som Post-Johan tog med när han hämtade posten. Av de tio årens produktion har familjen nästan inget kvar — de såldes alla, och det var nödvändigt. Några år under 30-talet studerade han dramatik på Sveriges Radio, dåvarande Radiotjänst.

Möklintaperioden skulle följas av en Ölandsperiod. Det var Köpingsvik och kungafamiljens Solliden som blev målet på somrarna. Pappa och mamma tog in på pensionat utan ett öre på fickan men med välladdad målarlåda. När de reste hem hade pappa nära 1000 kronor i plånboken. På vinterkvällarna 1939—41 utbildade han sig till elinstallatör, tog examen och vägrade sedan att ta ut rättigheter. Tekniken skulle aldrig få slå ut konsten.

1943 kom en märklig gäst till slottet. Axel Munthe. Denne ensamme åldring fick "montören" som bästa vän. Så länge Puck Munthe levde, hade han pappas studie på Ulla ("Soluppgång") på

pianot. De hade märkliga samtal. Pappa målade Munthe i olja en gång, tecknade honom ett par gånger och slöt hans ögon för sista gången och tecknade hans dödsmask. Vänskapen med Munthe öppnade vägen till San Michele på Capri. Fyra gånger reste pappa dit, först ensam 1951. Sex veckor arbetade han där. Pengarna tog slut. Vi skickade ner 20 kronor som skulle räcka tre dygn på tåget. Han var åter pank före Hamburg, men en tysk familj hjälpte honom vidare med en femmarkare. Det var en mager konstnär vi hurrade för på Centralen. Hamburgfamiljen invigde honom i en misär som han inte anat. "Det tyska undret" och återanpassningen var ingen smärtfri procedur. Många tog sin tillflykt till religiöst sekteri i källarna till utbombade hus ("Invokation", färdigmålad 1966, konstnären finns med bland de åkallande som ni ser).

Resorna till Capri blev fyra, 1953, 1961 och 1963 gjorde han ånyo den långa tågresan tur och retur, nu med resällskap, för säkerhets skull.

Produktionen 1955—1966 är oftast hämtad från västkusten. Somrarna tillbringade vi alla, pappas, Ullas och min familj i Fjällbacka, på Bohus-Malmön och på Koster. På Koster upprepades succén från Ölandspensionatet och vi alla mötte upp där sju år på rad och begick 70-årsdagen med stort räkkalas.

Så skedde en scenförändring. I Loftahammar, Tjusts skärgård, har det nu traditionella "familjemötet" ägt rum sedan den vackra sommaren 1967. 1970 gjorde pappa en utställning i skolan i Loftahammar. Där fick han blodad tand, och där träffade han helt apropå en medlem av Sala Konstförenings styrelse. Sala och Aguéli-museet är onekligen rätta platsen att börja fira pappas 75-årsjubileum som människa på jorden. Ni kommer att träffa honom där varje minut som utställningen är öppen, glad att få prata om sin konst och det mångskiftande öde som blev hans.

Om hans konstnärskap får hans tavlor tala själva. Själv har jag som vuxen sökt romantiska konstnärer. Jag tror att jag har hittat en nu, när vi börjat bläddra i pappas 20-talskonst. "Sångkören" fyller mig till brädden av förvåning och överraskning. Där står alla kvinnor som betytt något för honom och hans konst. Mamma, Margit Manstad, balettkapellen på Oscars och andra som jag inte kan identifiera. Naturligtvis finns i pappas konst en oerhörd spänning mellan de jordbundna pliktterna och konstnärens visionära längtan bort. (Jag skulle nog framställt det här en smula djupare.) Gunnar Mascoll Silfverstolpe köpte en liten flickstudie 1929. Jag minns dagen då pappa kom in med en 20-krona i guld och en femkronesedel. "Den här är värd sin vikt i guld", sade den kungliga hovintendenten om tavlan han förvärvade. Pappa har alltid tyckt om det spännande spelet när man säljer tavlor. Det spel som började på torget i Sala 1910.

Jan Jangö

Oljemålningar

1. Alexina Södergren, Sala 1931
2. Karolina Larsson, Trundhem, Altuna 1924
3. Schackspelet 1925
4. Flickan i fönstret 1932
5. Löpare Eriksson 1933
6. Eva 1965
7. Frukost i Storsammels 1931
8. Capris gamla stadsport 1951
9. Ravin, Sydkoster 1966
10. Syskonen 1927
11. Kosters kyrka 1965
12. Åre gamla kyrka 1967
13. Flickan med vallmo 1933
14. Aleglo gård, Loftahammar 1969
15. Kudden 1968
16. Gladiolus 1969
17. Flickor som bygger i sanden (skiss) 1957
18. Viale di Axel Munthe 1963
19. Anacapri, utsikt mot Vesuvius 1953
20. Madonna på trappan 1969
21. Damen på båten 1926
22. Röda parasollen 1928
23. Blommor från åsen 1948
24. Storkyrkan 1930
25. Invokation 1966
26. Flickan på vägen 1930
27. Skyltfönstret 1931
28. Den nya klänningen 1930
29. Ungmorsporträtt 1921
30. Jan 1924
31. Ulla-Brita 1926
32. Torgdag 1960
33. Bergslagsgården, Sala (med självporträtt) 1970
34. Cirkus 1930
35. Porträtt av Maja Palme 1930
36. Madonna 1924
37. Syster Marit vakar 1934
38. Källan 1928
39. Kyrkosund, Sydkoster 1965

40. Sångkören 1936
41. Trollsjön 1927
42. Storsjön från Fornebyåsen 1937
43. Hilda mjölkar i Fnysbo, Möklinta 1931
44. Solnedgång, Storsjön 1938
45. Fornebyvår, Möklinta 1968
46. Utsikt över Storsjön, Möklinta 1938

Teckningar och akvareller

47. Sovande gosse 1923
48. Jan 1923
49. Sovande gosse med äpple 1923
50. Soluppgång 1924
51. Ulla sex år 1930
52. Söndagsutflykt 1929
53. Verandan 1927
54. Frukostmål 1924
55. Den bleka flickan 1930
56. Prinsessan Ingrid i Storkyrkan 1930
57. Trollsjön 1927
58. Badstället 1927
59. Trundhem, Altuna 1924
60. Ellen syr 1926
61. Porträttskiss 1929
62. Skyltfönstret, krita 1930
63. Meditation 1926
64. Teodor 1970
65. "Johan" 1942
66. Kroki från Wilhelmssons elevateljé 1922
67. Roslagsbjörnen, Konstakademien 1928
- 68—70. Krokier från Konstakademien 1928—1929
71. Akvarellkroki 1960
72. Pinjer, Anacapri 1951
73. Henny 1927
74. H M Konungens livré 1965

75. Utsikt mot Neapel från Capri, aprilnatt 1951
76. Porträtt av skådespelerskan Signe Envall 1935
77. Gamla Allén, Henriksdal 1928
78. Självporträtt 1923
79. Ekeby Kvarn, Sala 1921
80. Provsittning 1924

Grafik

81. Självporträtt med Jan, etsning 1924
82. Damen på båten, offsetlitografi 1926
83. Fyra år, offsetlitografi 1927
84. Vaktparaden, offsettryck 1927
85. Solvargen, etsning 1924

EDWARD JANGÖ: Född 25/6 1896 i Sala. Pappan från Sala, mamman f. Norman från Forneby, Möklinta. Skolgång i Möklinta. Utbildad till elektriker vid Sala Elektricitetsverk. Installerade elektricitet i Heby, Vittinge, Morgongåva, Glemminge och Berlin 1911—1920. Elektriker på slottet 1920—1957. Wilhelmssons Målarskola 1922. Kvällskurser på akademien 1923—1928. Separatutställningar i Stockholm 1930, Sala och Eskilstuna 1943, Möklinta 1958, Loftahammar 1970. Deltog i Västeråsutställningen 1929 bl. a. med porträtt av Sigfrid Siwertz' dotter Margit, "Barnen" och landskapsbilder. Bland mera officiella köpare märks Västerås Museum, Eskilstuna Stad, Möklinta Gammelgård, Storkyrkans folkskola, Hovmarskalksämabetet, Nordiska Museet Livrustkammaren, Svenska Institutet i Rom, Kungafamiljen och Loftahammars kommun.

Adress: Forshagagatan 49, 123 48 Farsta, tel 08/64 27 66.

Sala Allehanda 23 januari 1971:

Porträtt av en bygdens son

EDVARD JANGÖ: "Bergslagsgården, Sala 1970"

SA 23.1.-71

Många jämställer konst med att uppfinna. Min pappa tänker alltid på Leonardo da Vinci när man talar om ämnet. Edward Jangö hör nämligen till dem som delat sin person mellan konsten och tekniken. Han hade dock lyckan att utöva tekniken i en kulturell miljö, som elektriker på Kungliga slottet i Stockholm från 1920 och 37 år framåt. En bländande avslutning på sin tekniska era gjorde han då han restaurerade kristallkronorna i Svenska Akademiens högtidssal och vid lokalens återinvigning var den ende leverantör som fick en särskild eloge i högtidstalet.

Men hela tiden har han varit konstnär. Redan 1910 sålde han sina första alster på torget i Sala, tavlor målade på tvärsågade björkkubbar, föreställande jägare, små stugor och blommor. Finns det någon salabo som har någon sådan kvar? Det kan stå Edw. J:son eller Johansson på den, så hette vi nämligen före 1946.

Det äldsta konstverket på jubileumsutställningen är daterat 1920 och föreställer Ekeby Kvarn. I Sala fann han sin fru Ellen, då anställd på Sala Allehandas kontor. I december 1920 var han och mamma installerade i Kommandantsflygeln på slottet. 1921 kom jag. "Solvarg" och "Sovande gosse". I Kommandantsflygeln utvecklades ett intensivt konstliv, en mångfald vänner kom och hälsade på vid alla tider på dygnet.

EDWARD JANGÖ — namnet och även personen är säkert kända för många äldre ortsbor. Den 75-åriga konstnären med rötter i Sala och Möklinta, som tillbragt större delen av sitt liv på slottet i Stockholm och blev dr. Axel Munthes gode vän, har en retrosektiv utställning på Aguelimuseet med vernissage söndag. Hans son, Jan Jangö, tecknar här pappas porträtt på ett initierat och trevligt sätt och vidstående artikel vittnar värtaligt om Edward Jangös behov av kontakt med hembygden genom åren.

och så bodde vi tio somrar i rad hos Kalle Fornstedt i Forneby, Möklinta. Och pappa blev landskapsmålare. 20—30 tavlor blev resultatet av somrarna i Möklinta, 14 fattiga dagar för hans del, 2½ månader för oss. Varje lördag kom han med taget till Broddbo och hämtade hos Agrens cykeln som Post-Johan tog med när han hämtade posten. Av de tio årens produktion har familjen nästan

men en tysk familj hjälpte honom vidare med en femmarkare. Det var en mager konstnär vi hurrade för på Centralen. Hamburgfamiljen invigde honom i en misär som han inte anat. "Det tyska undret" och återanpassningen var ingen smärtfri procedur. Många tog sin tillflykt till religiöst sekteri i källarna till utbombade hus ("Invokation", färdigmalad 1966, konstnären finns med bland de akallande som ni ser).

Resorna till Capri blev fyra, 1953, 1961 och 1963 gjorde han änyo den långa tågresa tur och retur, nu med resällskap, för säkerhets skull.

Produktionen 1955—1966 är oftast hämtad från västkusten. Somrarna tillbringade vi alla, pappas, Ullas och min familj i Fjällbacka, på Bohus-Malmön och på Koster. På Koster upprepades succén från Ölandspensionatet och vi alla mötte upp där sju år på rad och begick 70-årsdagen med stort räkkalas.

Så skedde en scenförändring. I Loftahammar, Tjustrs skärgård, har det nu traditionella "familjemötet" ägt rum sedan den vackra sommaren 1967. 1970 gjorde pappa en utställning i skolan i Loftahammar. Där fick han blodad tand, och där träffade han helt apropå en medlem av Sala Konstförenings styrelse. Sala och Agueli-museet är onekligen rätt platsen att börja fira pappas 75-års-

skissblocket var alltid framme på salsbordet, pappas känsliga hand formade människor och barn i alla situationer. Professor Wilhelmsson ansåg inte att skolning i konstutövning behövdes. Redan 1923 tog pappa plats i mästar klassen på krokikvällarna i Konstakademien. Jag minns söndagarna, då pappa arbetade med oljemålningar i salen, som fylldes av dofterna av tobaksrök och terpenin.

Efter det att min syster Ulla-Brita föddes 1924 tillbringade familjen två somrar i Kummelnäs innan de köpte egen sommarstuga i Lilla Björknäs. I Björknäs bodde vi bara två somrar, 1927 och 1928. 1929 gjorde familjen en hiltur till Västerås tillsammans med goda vänner, västmanlänningar även de. Pappa var inbjuden att ställa ut bland västmanlandskonstnärer på Västeråsutställningen, vi besåg verken där och övernattade hos Olers i Möklinta. Våren 1930 hade pappa sin stora debututställning i Lilla Utställningen på Blasieholmen, ett fantastiskt tilltag av en elektriker på slottet, hjärtligt applåderat av Gunnar Mascoll Silfverstolpe, prins Carl (den äldre) och prinsessan Ingrid. Tiderna var dåliga. Bara åtta tavlor såldes, vilket betydde att pappa var skuldsatt för åtskillig tid framåt. Somrarna måste bli billigare,

inget kvar — de såldes alla, och det var nödvändigt. Några år under 30-talet studerade han dramatik på Sveriges Radio, dåvarande Radiotjänst.

Möklintaperioden skulle följas av en Ölandsperiod. Det var Köpingsvik och kungafamiljens Solliden som blev målet på somrarna. Pappa och mamma tog in på pensionat utan ett öre på fickan men med välladdad målarlåda. När de reste hem hade pappa nära 1000 kronor i plånboken. På vinterkvällarna 1939—41 utbildade han sig till elinstallatör, tog examen och vägrade sedan att ta ut rättigheter. Tekniken skulle aldrig få slå ut konsten.

1943 kom en märklig gäst till slottet. Axel Munthe. Denne ensamme äldring fick "montören" som bästa vän. Så länge Puck Munthe levde, hade han pappas studie på Ulla ("Soluppgång") på pianot. De hade märkliga samtal. Pappa målade Munthe i olja en gång, tecknade honom ett par gånger och slöt hans ögon för sista gången och tecknade hans dödsmask. Vänskapen med Munthe öppnade vägen till San Michele på Capri. Fyra gånger reste pappa dit, först ensam 1951. Sex veckor arbetade han där. Pengarna tog slut. Vi skickade ner 20 kronor som skulle räcka tre dygn på taget. Han var åter pank före Hamburg,

ta platsen att börja fira pappas 75-årsjubileum som människa på jorden. Ni kommer att träffa honom där varje minut som utställningen är öppen, glad att få prata om sin konst och det mångskiftande öde som blev hans.

Om hans konstnärsskap får hans tavlor tala själva. Själv har jag som vuxen sökt romantiska konstnärer. Jag tror att jag har hittat en nu, när vi börjat bläddra i pappas 20-talskonst. "Sångkören" fyller mig till brädden av förvåning och överraskning. Där står alla kvinnor som betytt något för honom och hans konst. Mamma, Margit Manstad, balettkaptenen på Oscars och andra som jag inte kan identifiera. Naturligtvis finns i pappas konst en oerhörd spänning mellan de jordbundna plikterna och konstnärens visionära längtan bort. (Jag skulle nog framställt det här en smula djupigare.) Gunnar Mascoll Silfverstolpe köpte en liten flickstudie 1929. Jag minns dagen då pappa kom in med en 20-krona i guld och en femkronesedel. "Den här är värd sin vikt i guld", sade den kungliga hovintendenten om tavlan han förvärvade. Pappa har alltid tyckt om det spännande spelet när man säljer tavlor. Det spel som började på torget i Sala 1910.

Jan Jangö

Sala Allehanda 25 januari 1971

SALA KONSTFÖRENING visar måleri och
teckningar av konstnär

EDVARD JANGÖ
på AGUÉLIMUSEET.

Vernissage: söndagen 24 jan. kl. 13.

Utställningen hålles öppen 24/1–3/2, månd. o. tisd. kl. 18–20
onsd., torsd., fred. samt söndagar kl. 13–16, lörd. kl. 12–15.

VÄLKOMNA!

SA 25.1.71
Edward Jangö på Aguélimuséet.

Den utställning av Edward Jangö som började på söndagen rön-te ett verkligt stort intresse bland salaborna. Mer än 200 besökare räknades in under dagen. Många Möklinta-bor, gäster från Gävle och Stockholm samt Leksands kyrkas ungdomskör fanns bland de intresserade. Konstnären själv inledde med några förklarande ord och utanför programmet deltog Leksands-kören med tre sånger.

Sala Konstförening köpte en av de utställda alstren och köp-intresset var mycket stort även bland allmänheten.

Konst

Edward Jangö på Agüelimuseet

Edward Jangö är, som väl de flesta numera känner till, en äldre gentleman född i Sala och verksam i decennier vid hovet som slottselektriker. Genom snart sagt livets alla skiften har han fört med sig ritstift och målarskrin och resultatet därav kan vi se i den retrospektiva utställning, som pågår t. o. m. 3 febr. på Agüelimuseet.

Man kanske i stort kan dela upp hans verk i de beställningsarbeten, som framför allt varit en följd av hans på ett tidigt stadium avslöjade färdigheter att teckna porträtt och miljöer, som han med sitt känsliga estetiska sinne haft ett inre behov av att föreviga och bevara för framtiden som ett slags minnesanteckningar. I påfallande grad har hans arbeten en uttalad personlig relation till både människor och miljöer.

Man kunde också dela upp hans konstnärliga utövning på ett annat sätt, dels i det som producerats framför allt under 20-talet och i någon mån de första åren av 30-talet, då han gått på Akademien och tecknat croquis och hos Carl Wilhelmsson och målat, dels i det som han åstadkommit sedan han pensionerats från slottet och åter fått tid över att mer helhjärtat ägna sig åt måleriet. Under dessa senare år har han också gjort flera besök på Munthes Capri som satt spår efter sig i motivvalet.

Men oavsett vilken uppdelning man gör i verksamhetsperioder så kan man inte stoppa in Edward Jangö i ett fack, i en bestämd skola eller hänföra honom till en speciell inriktning. Han har tillämpat skilda tekniker och kanske valt dem efter stundens ingivelse och med tanke på vad han velat skildra och för vem eller vilka det varit avsett.

När man ser hans 20-talsarbeten kanske man kunde beklaga, att han inte fick fortsätta att utveckla sig som konstnär i stället för att ägna sig åt ett borgerligt yrke, även om detta har varit förlagt till exklusiv miljö. De tidigaste teckningarna och akvarellerna skildrar familjen och innehåller många ömsint återgivna porträtt av hustru och barn.

Skall man säga något om Jangös landskap, så blir det väl närmast ett konstaterande att de innehåller ett rikt mått av naturlyrik och avslöjar hans förälskelse till Koster, norra Tjusts skärgård eller varför inte till Möklinta. Bland landskapsbilder minns man kanske särskilt "Solnedgång, Storsjön", ett spontant fångat natursceneri i en blond summarisk kolorit. Sala och Möklinta ligger honom varmt om hjärtat och det märks f. ö. i den här utställningen.

I dag är Edward Jangö en stillsam till synes harmonisk man. Det mesta av hans produktion ger heller inte intryck av att han skulle varit annorlunda. Men i "Schackspelet" anar man ett socialt engagemang, som antyder en politisk hemvist.

Kunglig hofmålare gästar hemstaden

Edward Jangö började med kakelugnssnoddar och julkort. Slutade som "slottsmålare".

S snart 75-åriga Edward Jangö från Farsta har i över 40 år ansvarat för elsystemet på kungliga slottet. Han har emellertid varit en hängiven konstnär också och fångat både personer och

VLT 30.1.71
miljöer på sin intressanta arbetsplats. Nu visar han en del av sina alster på en utställning i i Augélimuseet i hemstaden Sala.

Sidan 17

Vestmanlands Läns Tidning 30 januari 1971, forts.

VLT LÖRDAGEN DEN 30 JAN. 1971

Edward Jangö framför porträtten av hans hustru och dotter, avporträtterade på slottet 1920.

Salabördig konstnär spred ljus på slottet i 40 år!

Salabördige Edward Jangö skulle kunna kalla sig kunglig hovmålare, men det gör han inte. Faktum är emellertid att han i drygt 40 år ägnat sig åt måleri i konungaborgen vid sidan av sitt yrke som slottselektriker. Han

fyller 75 år inom kort, och nu har han tagit maken Ellen med sig till deras gemensamma barndomsstad och ställer på Aguelimuseet ut charmerande prov på sin rikhaltiga produktion.

Vestmanlands Läns Tidning 30 januari 1971, forts.

Edward Jangö bekänner sig inte till någon -ism. "Så jag målar, ty så lyster mig att måla." Naturlyriska landskap, motiv från både Munthes Capri och Stureparken i Sala och därtill porträtt, många med motiv från hovet och dess funktionärer, Löpare och andra pittoreskt uniformerade herrar.

Men det här skall inte bli någon konstrecension. Det är människan bakom verket, som intresserar oss. Berätta, Edward!

— Jag är född på Sotargården i Sala, Fredsgatan 8. Min mor blev ensam med mig och min yngre bror och när vi var i skolåldern hjälpte vi henne med försörjningen. Vi sysslade med något, som lite pretentiöst kan benämnas konsthantverk. Gjorde kakelugnsnoddar och skönt bemålade prydnadssaker och julkort. Det var väl den hanteringen som väckte mitt intresse för konst.

□ Konstnärer skumt folk!

— Men jag skulle aldrig bli konstnär på heltid. Inte före pensioneringen i varje fall! När jag var ung åtnjöt inte artisterna någon aktning och min blivande svärmor var mycket noga med att jag skulle ha ett riktigt arbete. Annars skulle de inte bli något giftermål av. Vad quinnan vill...

Efter att ha praktiserat som

drängpojke i Möklinta började Edward som elev vid Sala elverk. Han hade lika gott handlag med proppar och sladdar som med penseln och blev en skicklig yrkesman. Under första världskriget arbetade han i Berlin och en tid hade han egen firma i Skåne.

En dag såg hans fru en annons i Stockholms-Tidningen. Slottet ville ha elektriker. Edward svarade och fick platsen sedan han läkarundersökts och befunnits vara i prima kondition.

□ Tvårummare i kommandantflygeln

De unga makarna fick en minst sagt välbekämd bostad i rikshuvudstadens centrum. En rymlig tvårummare i kommandantflygeln! 1920 tillkom det första porträttet på den nya arbetsplatsen. Det var förstas frugan som satt modell och den tavlan finns med på salautställningen. Även barnen porträtterades med påtaglig ömhet och sedan började det rulla för fullt.

De många arbetskamraterna förevigades och det dröjde inte länge förrän Jangö-tavlor hängde i var och varannan lägenhet. Drottning Louise — "en underbar människa, som ofta gick och hälsade på hos sina underlydande" — gav en gång målaren en komplimang för hans arbeten. Han fick meriterande uppdrag av hovförvaltningen. Gjorde bl.a. adresser med porträtt till kungliga födelsedagar.

Nu skall ni inte tro att Edward Jangö hade bara målningen att tänka på. Han var ensam elektriker på slottet och det var mycket att stå i, bl.a. då representanter för andra kungafamiljer kom på besök. Man kan bara nämna en sådan detalj som att gästernas medhavda el-apparater av skilda slag inte var avpassade för slottets el-nät. Då fick Jangö visa sina färdigheter.

Furstar och furstinnor från när och fjärran passerade revy under de 40 åren och slottselektrikern gjorde sig allmänt uppskattad som ljusspridare.

Sju hederstecken har han fått, bl.a. en medalj av belgiska kronorden, som drottning Astrid och kung Leopold förärade honom. En gång under något, som skulle kunna kallas en katastrofsituation fick han officiera vid en medaljutdelning till prominenser...

□ Stimulerande Capri-besök

Men återvändom till det konstnärliga! Höga beskyddare erbjöd honom ett Parisstipendium, men han nöjde sig med att studera på Akademin här hemma och hos Carl Wilhemsson. Han hade livliga kontakter med kungens livmedikus Axel Munthe — mannen bakom världssuccén Boken om San Michele. Dennes syn blev starkt nedsatt. Jangö installerade ögonvänligt brunt ljus efter att ha konsulterat läkare.

Munthe bad sin välgörare att besöka Capri, och det har han också gjort flera gånger. Ett porträtt, som han målat av Munthe, finns f.ö. i Rom.

Mycket mera skulle vara att berätta om den sirlige gråhårs mannen som inte släppt sin ungdoms konstnärsdrömmar och inte heller kontakten med sin hembygd, trots att han numera är bosatt i Farsta. Under de dagar utställningen pågått har det varit rena släktmötena i Aguéli-museet, berättar han.

Hans år i kungl. upplysningens tjänst har tydligen varit vitaliserande. Som pensionär nöjer han sig inte med att måla utan arbetar på sina memoarer också. I dessa kommer bl.a. de fem riksmarskalkar han upplevt, att figurera.

FJODOR

Den rivningshotade Bergslagsgården — en gång Salas första sjukhus — målad av Edward Jangö.

Födelsedagar SA
75 år 1971-06-24

Konstnären Edward Jangö.

75 år fyller den 25 juni konstnären Edward Jangö, Farsta.

Han är född i Sala och tillbragte barna- och ungdomsåren i Sala och Möklinta. 1912 fick han anställning vid elverket i Sala, kom sedermera till Berlin under krigsåren. Efter ett par år började han egen rörelse i Skåne. 1920 anställdes han som elektriker på kungliga slottet i Stockholm, där han stannade till slutet av 1950-talet.

Hela tiden sysslade han med teckning och målning. 1922–23 gick han hos Carl Wilhelms-son och fortsatte med kvällsstudier på akademien. 1930 anordnades den första utställningen i Stockholm av hans konst. Framför allt målade Jangö under dessa slottsår porträtt, men har också sysslat med landskapsmåleri. Efter pensioneringen har han ägnat sig helhjärtat åt att måla och så sent som i vintras hade han en retrospektiv utställning på Aguelimuseet i Sala.

Sala Allehanda 14 januari 1982:

Dödsfall

*Konstnär Edward Jangö,
Farsta.*

Konstnären Edward Jangö, Farsta, har avlidit i en ålder av 85 år. Han var född i Sala och växte upp i Möklinta. Efter skolgången utbildade han sig till elektriker vid Sala el-verk och arbetade med installationer i salatrakten fram till 1920, då han anställdes som elektriker vid Kungl. slottet i Stockholm, där han verkade till sin pensionering 1957. Då flyttade han till Farsta och blev konstnär på heltid.

Edward Jangö delade sitt liv mellan konsten och tekniken. I tjänstebostaden i Kommendantflygeln på Slottet utvecklades ett rikt konstliv. Han gick i Wilhelmsons målarskola, och han tecknade kroki på Akademin. Han var skicklig både som porträttmålare och — sedan han återvänt till barndomens Möklinta under semestrarna på 30-talet — landskapsmålare.

Tekniken fick också sitt. Slottets första installation lade han om. Han fick gå fram med härdighet och försiktighet på Drottningholmsteatern, på Ulriksdal och Hovstallet.

Han höll nära kontakt med flygets pionjärer. Modellflög på Bulltofta på 10-talet, byggde segelflygplan och ledde ett tiotal år en modellflygklubb i Mäster Olofsgården.

Efter pensioneringen från slottet blev han konstnär på heltid i Farsta. Efter en sommarutställning i Loftahammars skola blev han inbjuden att ställa ut i Aguéli-museet i födelsestaden Sala. Det året fyllde han 75, men han hade krafter kvar att producera vid stafliet ytterligare tio år framåt. När han blev tvungen att minska sin aktionsradie studerade han åter de gamla mästarna och gjorde underfundiga allegorier.

Edward Jangö är representerad bl.a. i Västerås Museum, Eskilstuna Stad, Möklinta gammelgård, Storkyrkans folkskola, Hovmarskalkämbetet, Livrustkammaren, Svenska Institutet i Rom, Kungafamiljen, Aguéli-museet och Loftahammars kommun.

Närmast sörjande är hustrun Ellen, sonen Jan med fru Marianne, dottern Ulla-Brita, barnbarn och barnbarnsbarn.

Ellen o Edward (76 o 82)
Polarade.

Frampå kvällen dog fågeln
Som varit duvan ett par dar

Sen fick Ulla ryggskott och
kunde inte gå själv utan
stöd.

Sent omsider kom en
"BARETTA" o lagade to.

Kom ihåg!

1978 den 24 februari

Ulla fyller år (54) o lagar mat i
sitt kök i FÄRSTA STRAND.

OJ SKA JA FORTRAFERAS som ja
ser ut i nära!

Tant Ellen: MEN HÖR NI HÄR ÄRE JU
ÖVERSVÄMMNING VETJA!

Det kunde ingen av oss fixa.

Fotograferat hos Ulla Jangö 1978 av Uno och Maj-Britt Norman.

Fotograferat hos Ulla Jangö 1978 av Uno och Maj-Britt Norman.